

På tærsklen til en ny tid

TEMA:

Danske
Døves
Landsforbund

Mød Laurids
- vores egen Banksy

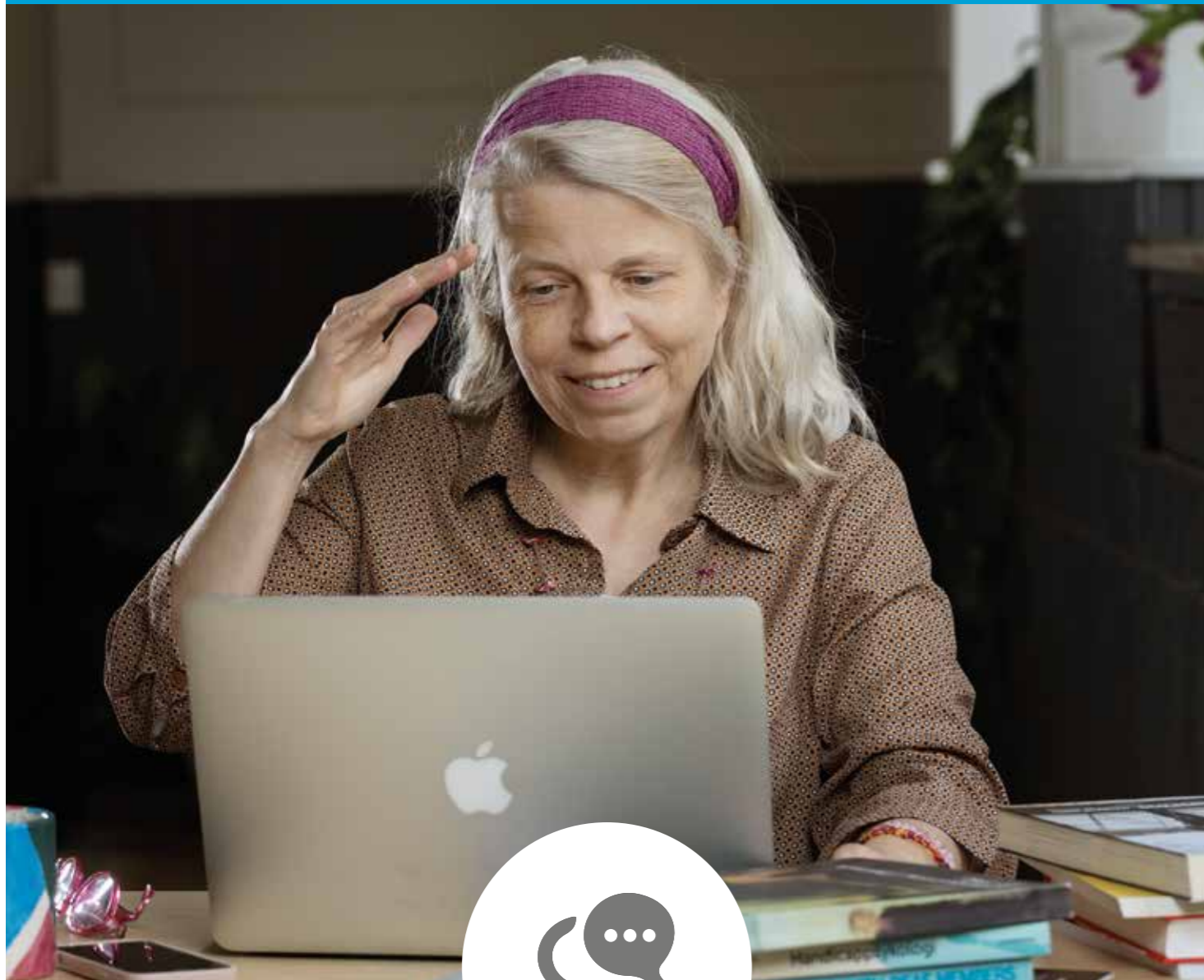
Side 20

Første døve håndboldspiller
underskriver kontrakt med et ligahold

Side 35

Esbjerg Døveforening:
Portræt af en familieforening

Side 44

Hotlinen – samtaler på tegnsprog

Hotlinen er åben hver mandag kl. 19.00 - 21.00
Ring eller chat via www.ddl.dk

Ret til tegnsprog
- hele livet

Danske Døves Landsforbunds historie, organisation og politiske sejre

Hvad er Danske Døves Landsforbund (DDL) for en størrelse?

Danske Døves Landsforbund (DDL) er det, man kalder en nonprofit-organisation (NGO). Det er en organisationstype, som arbejder uafhængigt af de nationale myndigheder. En NGO er normalt specielt aktiv indenfor bekæmpelse af fattigdom, utilstrækkelig sundhedspleje, miljøproblemer og social udsathed. En NGO's kerneopgave er at bringe folk sammen, der deler en fælles interesse og ønsker at gøre en forskel eller at få indflydelse på forandringer til gavn for et bestemt formål. En NGO kan både arbejde med nationale og internationale initiativer. En NGO er typisk finansieret via medlemskontingenter, donationer og projektmidler fra fonde og statslige puljer.

Dette nummer er et tilbageblik på Danske Døves Landsforbunds (DDL's) snart 90 år lange virke som døves talerør. Den 18. maj 2025 fylder landsforbundet nemlig 90 år. Mange medlemmer er kommet og gået i løbet af de sidste 90 år.

Forbundets ældste nulevende døve medlem er interessant nok født den 18. maj 1922. På den dag, hvor hun fyldte 13 år, blev forbundet stiftet efter en vellykket døvekongres i Sønderborg i 1935.

Måske har hun i juni-nummeret af Smaablade for Døvstumme fra samme år læst referatet fra den stiftende generalforsamling og studset over det nye forbunds navn: Danske Samvirkende Døvstummeforeninger. Formålet med forbundet dengang såvel som nu er at varetage døves interesser – både politisk og socialt.

Måske har hun i de år, der fulgte, høstet frugterne af de mange politiske og kulturelle sejre, forbundet opnåede? Døvefilm, tolkeuddannelsen, skrivetelefonen og forældre- samt ældrevejledningen for at nævne nogle af dem.

I dette nummer kan du læse et udpluk af historiske nedslag fra forbundets arbejde både nationalt og internationalt, og om hvem der sidder på de to sekretariateter.

God læselyst.

- Redaktionen

KOLOFON

Nummer 3 – september 2024
134. årgang
Issn 0908-9454

Officielt organ for

Danske Døves Landsforbund
Dansk Døve-Idrætsforbund

Ansvarshavende redaktør

Cathrine Mejdal, cm@ddl.dk

Redaktionsgruppe

Redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte og redigere breve og artikler, der optages i bladet. Synspunkter, fremført af de enkelte skribenter, deles ikke nødvendigvis af forbundene eller redaktionen.

Abonnement

ddl@ddl.dk

Annoncer

Danske Døves Landsforbund
André Kobberholm
ank@ddl.dk

Oplag

2.000

Tryk

Intermail

Layout

Karina Eg
eg@karinaeg.dk

Forsidefoto

Laurids Wielandt Larsen

Indhold

- 5 Anne mener...
- 6 Kort og godt
- 9 Historien om hvordan Danske Døves Landsforbund blev til
- 12 90 år med politisk arbejde
- 15 Hvem er ansigterne bag Danske Døves Landsforbund?
- 18 En handicapordførers arbejde
- 20 De døves svar på Banksy
- 25 Folkemødet 2024
- 29 36 år med internationalt arbejde
- 33 Afdeling for Dansk Tegnsprog
- 35 Malthe Qvortrup skriver døvesportshistorie
- 40 Tegnsprogs pakken
- 45 Foreningsprofil: Esbjerg Døveforening

Laurids Wielandt Larsen arbejder til daglig på Døvefilm. Han har dog en talent for graffitikunst, og den har han brugt til at synliggøre dansk tegnsprog i det offentlige rum.

Side 20

Malthe er knap fyldt 20, men er eftertragtet håndboldstjerne, som talentjægerne går målrettet efter.

Side 35

Esbjerg Døveforening kalder sig selv for en familieforening. For dem er sammenholdet alfa og omega for foreningens trivsel.

Side 44

Hvorfor er det vigtigt at være medlem af Danske Døves Landsforbund

Stærkt fællesskab

Danske Døves Landsforbund (DDL) er en vigtig organisation for døve og tegnsprogstalende i Danmark. Som medlem af DDL bliver du en del af et stærkt og støttende fællesskab, hvor sammenhold og solidaritet er i centrum.

Rettigheder og repræsentation

DDL arbejder utrætteligt for at sikre og forbedre rettighederne for døve. Som medlem bidrager du til en kollektiv stemme, der kan påvirke politiske beslutninger og sikre, at døves rettigheder bliver respekteret og anerkendt i samfundet. Dit medlemskab betyder, at dine behov og interesser som døv bliver repræsenteret på højeste politiske niveau. Det er DDL, der går ud og kæmper for, at Døvefilm kan vedblive med at eksistere, at vi fortsat har en døvekonsulentordning, at adgangen til tegnsprogstolkning ikke bliver forringet og mange andre forhold.

Tilgængelighed og information

Medlemskab i DDL giver dig adgang til en række informationer. Dette inkluderer nyheder, vejledninger og opdateringer om lovgivning, teknologi og kulturarrangementer specifikt målrettet døve og tegnsprogstalende. Ved at være medlem holder du dig opdateret og informeret om de seneste udviklinger, der påvirker dit liv.

Støtte og rådgivning

Medlemskab i DDL betyder også adgang til støtte og rådgivning. DDL tilbyder vejledning på tolkeområdet og at tage principielle sager op, en hotline, en vågetjeneste, frivillige besøgsvenner, forældrearrangementer på tegnsprog og en retshjælp for blot at nævne nogle af tilbuddene.

Fremtidens udfordringer

Ved at være medlem af DDL bidrager du til en fremtid, hvor døve og tegnsprogstalende har lige muligheder og adgang til alle områder af samfundet. Dit medlemskab hjælper DDL med at fortsætte vores arbejde for en mere inkluderende og retfærdig verden, hvor alle døve har mulighed for at trives og udfolde deres fulde potentiale.

Som medlem af DDL investerer du i en stærkere fremtid for dig selv og for døvesamfundet som helhed. Sammen kan vi skabe positive forandringer og sikre, at døve og tegnsprogstalende i Danmark har de bedste vilkår for et godt og meningsfuldt liv.

Anne Vikkelsø

Anne Vikkelsø
Landsforperson for Danske Døves Landsforbund

Nyt merchandise:

muleposer med tegn og det danske håndalfabet

I København og Aarhus kan du nu købe en 7-liters mulepose i økologisk bomuld med to forskellige motiver. En mulepose koster 75 kroner stykket (+ forsendelsesomkostninger).
Skriv til os på ddl@ddl.dk, og bestil allerede nu dit eksemplar.

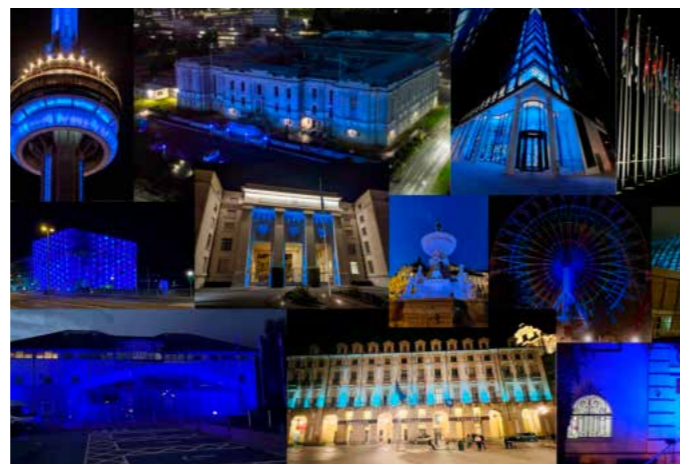
Seniortræf på Island udskudt til sommeren 2026

Island har fået stafetten til at arrangere døves nordiske kulturfestival, som efter planen skal afvikles i sommeren 2026, og har derfor skubbet deres planlagte nordiske seniortræf i 2025 til 2026, så de to begivenheder kan ske i forlængelse af hinanden.

Kontakt ældrevejleder Josephine Anker på ja@ddl.dk, hvis du har spørgsmål eller ønsker mere information.

FN's internationale tegnsprogsdag og den internationale døveuge

Mandag den 23. september er FN's internationale tegnsprogsdag og markerer samtidig starten på den internationale døveuge. Verdensforbundet for døde (WFD) har opfordret medlemslandene til at få offentlige bygninger til at lyse blå den 23. september for at markere FN's internationale tegnsprogsdag. Hænderne op for døvekultur og dansk tegnsprog – og hold øje med vores nyhedsbrev for yderligere information om arrangementer i ugens løb.

Ny projektleder for Ordbog over Dansk Tegnsprog

Mads Jonathan Pedersen blev den 1. august ansat i en projektlederstilling på Ordbog over Dansk Tegnsprog, hvis drift midlertidigt bliver varetaget af Danske Døves Landsforbund (DDL). Han skal udvikle og styrke ordbogsarbejdet.

Hoffmann og Husmans Fond

Igen i år kan du søge om et legat fra Hoffmann og Husmans Fond. Se www.ddl.dk og vores nyhedsbrev for informationer om ansøgningskriterier, legatportionsstørrelse og deadline.

Tegnsprogstolket teater i København

Husets Teater i København har i samarbejde med to dygtige tegnsprogstolke, Joan Bentsen og Ida Nørfeldt fået arrangeret en skyggetolkning af Henrik Ibsens "Gengangere". Gengangere er en fortælling om, hvordan traumer nedarves i generationer, og hvad der skal til at gøre sig fri. Det er en forestilling for alle, der er en del af en familie. Jeg tror de fleste kender længslen efter at blive elsket af sin familie og samtidig have brug for at bryde med dårlige mønstre. To forestillinger tegnsprogstolkes den 24. september kl. 20 og den 28. september kl. 17. Vil du gerne læse mere om forestillingen samt bestille billetter til en af de to forestillinger, kan du gøre det på www.ddl.dk.

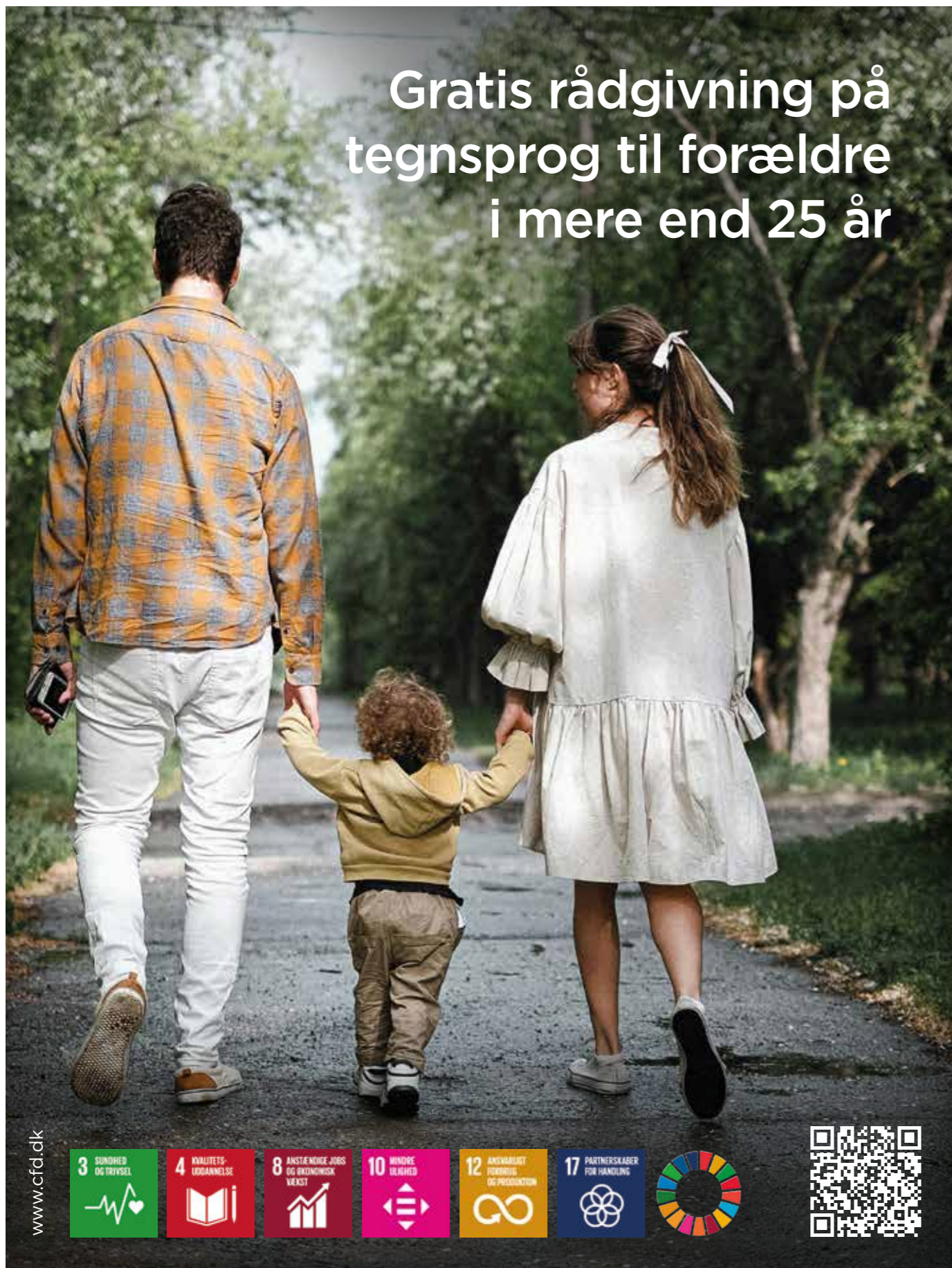
Gengangere

14 SEP. — 12 OKT. 2024

Medvirkende: ELLAHA LACK, LASSE STEEN, MALENE MELSEN, LARS SIMONSEN OG PEDER HOLM JOHANSEN
Tekst: HENRIK IBSEN
Instruktør og bearbejdelse: LIV HELM
Scenograf & kostumer: PETRUSKA MIEHE-RENARD
Lyddesign: ERIK CHRISTOFFERSEN
Lysdesign: ROSA BIRKEDAL
Dramaturg: SOSHA TEPEROWSKA
Co-produceret med: ODENSE TEATER

Gratis rådgivning på tegnsprog til forældre i mere end 25 år

www.cfd.dk

Historien om Danske Døves Landsforbund

Kært barn har mange navne: Danmarks Samvirkende DøvstummeForeninger, Dansk DøvstummeForening, Dansk DøvstummeForbund, Landsforbundet for Døve. Danske Døves Landsforbund (DDL) har haft mange titler gennem årene, men hvordan tog historien egentlig sin begyndelse – og hvorfor var der behov for et fælles forbund? Her på tærsklen til forbundets 90-års fødselsdag deler vi udvalgte nedslag fra forbundets historie.

Tekst: Cathrine Mejdal Fotos: Danske Døves Landsforbund

I begyndelsen var det DøvestummeForeningen af 1866. Det er – så vidt vi ved – Danmarks første såvel som verdens ældste døveforening. Historien tog sin begyndelse under en festmiddag på den nu nedlagte Store Vibehus Kro den 18. november 1866, hvor syv døve mænd blev enige om at stifte en døveforening. Det ene tog det andet, og ved 50-års jubilæet i 1916 var DøvestummeForeningen af 1866 vokset til at have omkring 25 kredsforeninger landet over. Sammen kæmpede de alle for at fremme døves interesser og ret til uddannelse, arbejde og et ligeværdigt liv på dansk tegnsprog.

Den 17.-18. maj 1935 valfartede 235 døve til den danske døvstummekongres i Sønderborg. Blandt de fremmødte var kunstneren og foreningsmanden Viggo Christian Hansen, kordegn Carl Becker og døvepræst Johannes Jørgensen. Her blev der drøftet et behov for at skabe et fælles, landsdækkende forbund, der kunne varetage døves interesser på landsplan. Året forinden var De Samvirkende Invalideorganisationer (i dag Danske Handicaporganisationer) nemlig blevet stiftet, og det inspirerede døve til selv at stifte noget lignende. Det blev en realitet den 18. maj, hvor Viggo Christian Hansen, der selv var forslagsstilleren, ganske modvilligt blev nomineret og valgt som Danmarks Samvirkende DøvstummeForeningers første formand. Det nye forbund voksede sig stor og stærk, og DøvestummeForeningen af 1866 blev i 1953 omdannet til en lokalforening i København.

Tilslutningen til forbundet vokser

I starten blevet forbundet drevet af frivillige kræfter med årlige honorarer til bestyrelsen. Men opgavemængden og ansvaret voksede. I 1950 var Dansk DøvestummeForbund, som det nu hed, blevet en stærk politisk aktør, og der kom flere ansatte til især takket være et fast årligt tilskud fra Socialministeriet.

Forbundet repræsenterede på daværende tidspunkt 23 medlemsforeninger med i alt 1994 medlemmer og sad i bestyrelserne hos blandt andet Arbejdshjemmet for Døvestumme Piger (i dag CFD), Nordisk Tegnsprogsudvalg, Døves Nordiske Råd, og i De Samvirkende Invalideorganisationer (i dag Danske Handicaporganisationer). Flere bestyrelsesposter kom til i årenes løb, og Danske Døves Landsforbund (DDL) har i dag repræsentanter i en lang række bestyrelser landet rundt, heriblandt DSB, Castberggård, Center for Høretab (CFH), DR, Døvefilm, Tolkeuddannelsen, Ulleruphus, Civilsamfundets Brancheforening samt i femten kommunale DH-afdelinger. I dag har Danske Døves Landsforbund (DDL) 17 medlemsforeninger med i alt 2044 medlemmer.

Gode og varige politiske resultater til gavn for døve

Gennem årene har Danske Døves Landsforbund (DDL) arbejdet politisk for at fremme døves interesser. Det har ud-mundet i blandt andet stiftelsen af Døvefilm Video (i dag Døvefilm), lanceringen af to ordbøger: Håndbog i Tegnsprog og den røde Tegn-Dansk Ordbog, arrangementen

af en biblioteksudstilling om det at være døv, indføringen af tekstning af danske film, etableringen af en tegnsprogstolke-uddannelse, døvekonsulentordningen samt ældre- og forældrevejledning for døve og meget mere.

Du kan læse mere om udvalgte succeser i artiklen: "Danske Døves Landsforbunds sejr gennem 90 år" på side 12-14.

Danske Døves Landsforbunds logoer gennem tiderne

Danske Døves Landsforbund

NUVERENDE MEDLEMSFORENINGER – MED STIFTELSESdatoer:

- 18/11 1866
Døveforeningen af 1866
- 18/08 1895
Fyns Døveforening
- 18/03 1903
Aarhus Døveforening
- 25/10 1903
Fredericia Tegnsprogsforening
- 20/03 1904
Esbjerg Døveforening
- 10/10 1911
Aalborg Tegnsprogsforening
- 15/01 1911
Horsens Døveforening
- 21/03 1921
Sønderjydsk Døveforening
- 26/11 1929
Midtjysk Døveforening
- 02/04 1939
Vejle Døveforening/Tegnølgen
– sammenslutning i 2018
- 19/01 1941
Kolding Døveforening
- 12/02 1972
Deyvafelag Føroya
- 09/09 2011
Kalaallit Tusilartut Kattuffiat (KTK)
- 22/11 1975
Næstved Døveforening
- 25/11-1981
Døvehistorisk Selskab
- August 1984
Tegnbyn
- 09/01 1990
Fleur
- 12/05 2012
Ladylike
- 21/09-2018
Absalon 2.0

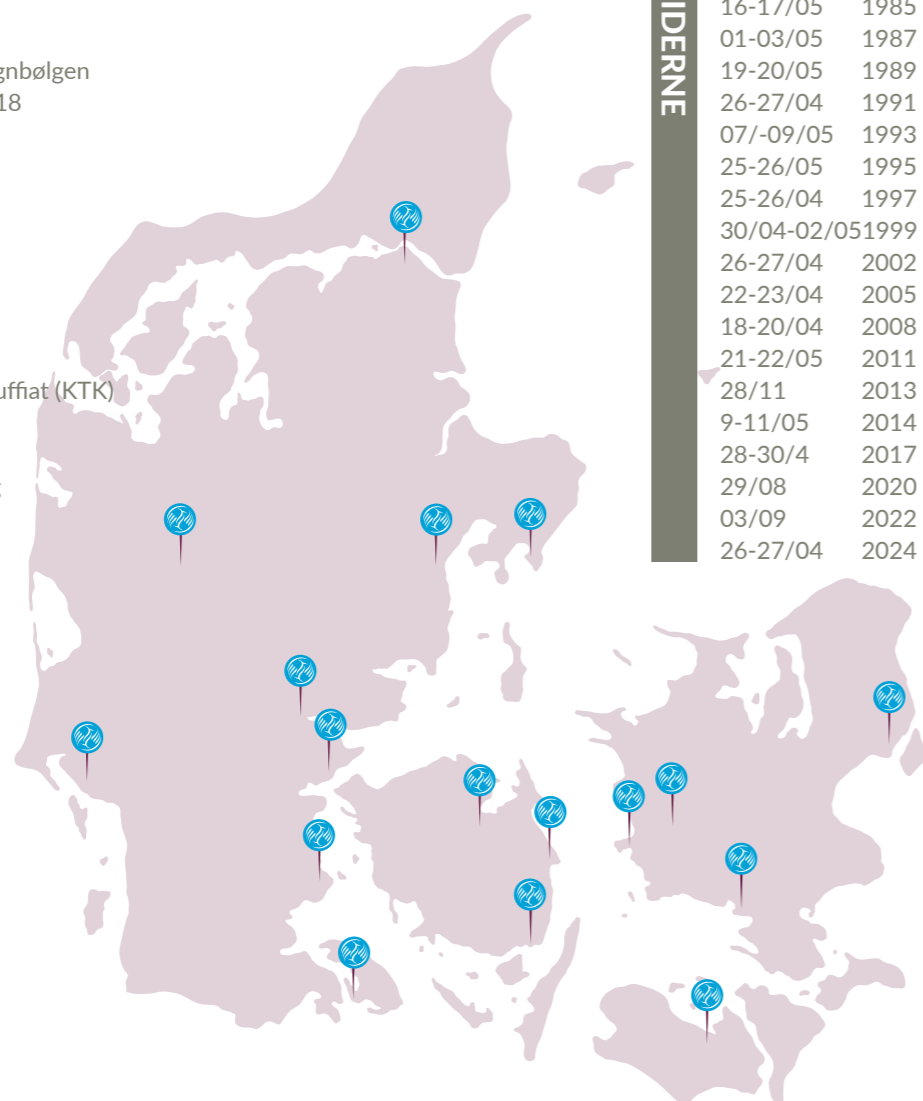
NEDLAGTE MEDLEMSFORENINGER

- Aarhus Amts Døveforening
- Aalborg Foredragsforening
- Nyborg, Svendborg
- og Vestfyns Døveforening
- Haderslev Døveforening
- Slagelse Døveforening
- Randers Døveforening
- Sydsjællands Døveforening
- Maribo Døveforening
- Holstebro Døveforening
- Nordvestsjællands Døveforening
- Sydsjællands Døveforening
- Skive Døveforening
- Kammeraterne
- Als Døveforening
- Roskilde Døveforening
- Bornholms Døveforening
- Nordsjællands Døveforening
- Vendsyssel Døveforening
- Døveforeningen Midt-Vest
- Sydhavsøernes Døveforening

LANDSMØDER Gennem tiderne

18/05	1935	Sønderborg
09/05	1936	Århus
06/06	1937	Fredericia
04/06	1939	Odense
01/06	1941	København
05/06	1943	Aalborg
30/09	1945	Slagelse
02/03	1947	Vejle
28/05	1949	Nyborg
09/09	1951	Esbjerg
02-03/04	1953	Fredericia
06-07/05	1955	København
17-19/05	1957	Herning
24-25/04	1959	Svendborg
28-29/04	1961	Aalborg
10-11/05	1963	Næstved
14-15/05	1965	Haderslev
21-22/04	1967	Århus
02-03/05	1969	København
07-08/05	1971	Nyborg
17-19/05	1973	Maribo
25-26/04	1975	Ebeltoft
06-07/05	1977	Fredericia
11-12/05	1979	Korsør
15-17/05	1981	Korsør
29-1/05	1983	Korsør
16-17/05	1985	København
01-03/05	1987	Korsør
19-20/05	1989	Herning
26-27/04	1991	Korsør
07/-09/05	1993	Korsør
25-26/05	1995	København
25-26/04	1997	Korsør
30/04-02/05	1999	Nyborg
26-27/04	2002	Korsør
22-23/04	2005	Korsør
18-20/04	2008	Odense
21-22/05	2011	Vejle
28/11	2013	Fredericia
9-11/05	2014	Nyborg
28-30/4	2017	Aarhus
29/08	2020	Korsør
03/09	2022	København
26-27/04	2024	Nyborg

DDL's kontorer gennem tiderne:

KØBENHAVN
(fra 1950)

1950 - 1983
Brohusgade 17,
2200 København N

1983 - 1990
Bryggervangen 19, 1.,
2100 København Ø

1990 - 1996
Fensmarksgade 1,
København N

1996 - 2004
Ranzausgade 60, 1.,
2200 København N

2004 - 2014
Snaregade 12, 1. th
København K

2014 - nu
Brohusgade 17, 4. sal,
2200 København N

AARHUS
(fra 2013)
2013
Søren Frichs Vej 38K, 1. sal,
8230 Viby

DDL's sejre gennem 90 år

Gennem sin snart 90 år lange historie har Danske Døves Landsforbund (DDL) kæmpet for døves interesser på et utal af områder. Alt fra at sikre, at film blev tekstat i biografene over retten til at få kørekort til gode uddannelses- og arbejdsvilkår. Forbundet har haft mange succeser og fejret mange triumfer. I denne artikel kan du læse om nogle af dem.

Tekst: Helle Skjoldan Fotos: Danske Døves Landsforbund

DØVEFILM

I august 1963 ansatte Danske Døves Landsforbund (DDL) Arne Knudsen i en projektstilling på 8 måneder som verdens første døde filmproduktionsleder. Ideen var at få produceret film om døde – til døde og andre. Det blev en stor succes: ved projektperiodens afslutning havde man fået produceret ni film. Efter længere tovtrækkeri med Statens Filmcentral og Socialministeriet lykkedes det i 1965 Danske Døves Landsforbund (DDL) at få Døvefilms produktioner statsfinansieret.

SKRIVETELEFONEN

En anden stor landvinding, som DDL fik gennemført, var skrivetelefonen. Også på dette område måtte DDL arbejde på sagen i adskillige år, og i mange andre europæiske lande havde man dengang skrivetelefoner til døde.

DDL skrev til flere politikere for at få gang i sagen, og den blev blandt andet taget op af Det Centrale Handicapråd. Et gennembrud kom i marts 1985, da daværende trafikminister Arne Melchior via forhandling med teleselskaberne sikrede døde adgang til skrivetelefoner for samme pris, som andre betalte for en almindelig telefon. I Døvebladet omtales det som et banebrydende eksempel på sektoransvar, og man glædede sig over, at løsningen ikke skulle betales af socialektoren.

Der skulle dog gå endnu et år, før teleselskaberne havde udviklet det modem, der sammen med en lille computer indgik i løsningen. Det var således først i 1986, at skrivetelefonen var færdigudviklet og kom ud at stå hos døde. Det var et stor fremskridt, fordi man nu ikke kun kunne ringe til andre døde, men også via formidlingscentralen kunne ringe til hørende.

TOLK PÅ ARBEJDSMARKEDET

I 1991 blev den første lov vedtaget, der sikrede døde ret til tolk på arbejdsmarkedet. Det var "Lov om personlig assistance til handicappede i erhverv" (den lov, der i dag hedder "Lov om kompensation til handicappede i erhverv", red.). Ifølge denne lov kunne døde med et fuldtidsjob få tolk op til 20 timer om ugen. Det var et initiativ, som DDL gennem De Samvirkende Invalideorganisationer (i dag Danske Handicaporganisationer) samarbejdede med den øvrige handicapbevægelse om, da loven omfattede kompensation til flere handicapgrupper. Med lovens vedtagelse fik Danmark en af verdens bedste tolkeordninger for døde på arbejdsmarkedet. Blandt døde blev ordningen hurtigt kendt som AF-tolkning, fordi det var de amtslige AF-centre, der stod for at bevilge tolk.

TEGNSPROGSTOLKEUDDANNELSEN

I dag tager vi det for givet, at vi har et korps af veluddannede tegnsprogstolke. Men vi skal faktisk ikke så mange år tilbage, før der ikke fandtes uddannede tegnsprogstolke. DDL havde gennem mange år drøftet tolkeproblematikken, blandt andet var man utilfreds med, at de fungerende tolke ikke altid var lige gode til tegnsprog. Desuden var der et større behov for tolkning, end de eksisterende tolke kunne opfylde. Men at etablere en tolkeuddannelse var ikke noget, der kunne gøres med et fingerknips. Det krævede mange og forskelligartede initiativer gennem en årrække, før målet var nået.

I 1969 afholdt DDL to weekendseminarer for tegnsprogstolke. Det skete med inspiration fra Sverige, som netop havde afholdt nordens første kursus for tegnsprogstolke. DDL's seminarer fandt sted i København og Fredericia med henholdsvis 24 og 38 deltagere. Der var ikke tale om tegnsprogs kursus, da man gik ud fra, at deltagerne kunne tegnsprog. Deltagerne havde lært tegnsprog via familie, venner og arbejde, så meningen var at se hinanden an, som Ole Munk Plum skrev i Døvebladet.

Landsforbundet ville gerne se, hvad de danske tegnsprogstolke kunne – og deltagerne ville gerne høre, hvordan landet lå med hensyn til den tolkebistand, de eventuelt skulle yde. Skønt seminarerne forløb positivt, var det ikke så let. DDL kunne ikke love guld og grønne skove og ikke for eksempel fastansættelse. Det førte dog til en tolkebehovsundersøgelse, som blev iværksat af DDL. Det var i 1975, og formålet med undersøgelsen var at få et klarere billede af, hvor stort tegnsprogstolkebehovet var blandt døde. Ad den vej kunne DDL bedre tilrettelægge og dimensionere en eventuel tolkeuddannelse og tolkeservice.

Undersøgelsen viste, at der var et stort behov for tolke i forskellige dele af samfundet, herunder uddannelse, arbejde, sundhedssektoren og til sociale aktiviteter. Den viste også, at cirka halvdelen af døde hidtil havde brugt familie og pårørende som

tolke, mens den anden halvdel brugte døvekonsulenter og døvepræster som tolke!

I 1976-77 iværksatte DDL de første tolkekurser. De fandt sted to steder i landet: på Castberggård og på Institutionen for døde i Gladsaxe. Det var en betingelse for at deltage i kurserne, at man beherskede tegnsprog, og de fleste deltagere virkede allerede som tolke.

I årene 1982-1987 afholdt DDL i samarbejde med Institutionen for døde flere modulopbyggede tolkekurser, der alle afsluttedes med eksamen og uddannelsesbevis. Kurserne havde efterhånden en længde på 300 timer og indeholdt desuden en praktikperiode for tolke, der havde tolket under 500 timer om året de sidste to år.

I 1983 sender DDL et forslag til en treårig tolkeuddannelse til Undervisningsministeriet og blev indbudt til møde, hvor forslaget blev drøftet. En lang sagsbehandlingstid i Undervisningsministeriet irriterede DDL, og endnu mere ærgrede man sig over, at ministeriet gik ind og ændrede i det velgennemtænkte forslag til en undervisningsplan, der var indsendt. Ministeriet ville blandt andet forkorte uddannelsen til to år, da man ikke mente, der var behov for mere end det.

I 1986 startede den nye officielle toårige tegnsprogstolkeuddannelse på KC/Handelshøjskolen. Det var et stort ønske, der nu blev opfyldt. Det første års undervisning foregik på KC, mens andet år var placeret på Handelshøjskolen i København. I Døvebladet fra dengang kan man læse, at Danmark med dette initiativ var blevet foregangsland. Udover et par steder i USA var ingen andre lande så langt.

Siden da er tolkeuddannelsen blevet en 3½-årig professionsbacheloruddannelse.

ÆLDREVEJLEDNING TIL DØVE OG FORÆLDREVEJLEDNING TIL DØVE

Begge projekter kørte i adskillige år, og begge var finansieret af satspuljemidler. Ældrevejledningen startede som et lille pilotprojekt, der kun dækkede Østdanmark, og som blev placeret hos døvekonsulenterne i København. Efter en treårig projektperiode lykkedes det at få tilsagn om, at Københavns Kommune ville finansiere en stor del af den fremtidige ordning. CFD indvilgede i at påtage sig ansvaret for at køre ordningen videre. Ældrevejledningen i Østdanmark har siden da fortsat i CFD's regi frem til den dag i dag.

Da pilotprojektet var gennemført, søgte DDL yderligere tilskud fra satspuljen til at udbrede ordningen til også at dække Vestdanmark. Det var planen, at kommunerne i Vestdanmark skulle overtage finansieringen, når satspuljebevillingen var brugt, men det kom ikke til at gå sådan, for de vestlige kommuner var ikke

lige så samarbejdsvillige som de østlige. I stedet lykkedes det at få en permanent bevilling på finansloven, og ældrevejledningen i Vestdanmark er derfor fortsat under DDL og kører fortsat i dag.

Forældrevejledningsprojektet kørte ligesom ældrevejledningsprojektet i mange år på en midlertidig satspuljebevilling, som det lykkedes at få forlænget adskillige gange. I perioder var det CFD, der havde ansvaret for projektet, og i perioder var det DDL. Projektet tilbød vejledning til døve forældre, informationsseminarer og netværksweekender for døve forældre til døve og hørende børn. Det lykkedes ikke at få hele projektet med alle dets komponenter permanentgjort, men selve tilbuddet om vejledning til døve forældre har CFD overtaget og videreført som en permanent del af deres rådgivningstilbud.

DET SOCIALE TOLKEPROJEKT

Mange af de nye initiativer, som DDL gennem tiden har fået indført, og som senere har resulteret i lovgivning og permanente rettigheder og muligheder for døve, er startet som projekter. Det gælder ikke mindst Det Sociale Tolkeprojekt, som startede i år 2000. DDL havde inviteret de to politikere, Anders Samuelsen og Lars Kramer Mikkelsen, til et møde for at drøfte det urimelige i, at der var så mange situationer, hvor døve ikke havde mulig-

hed for at få tolk: Det var blandet andet på sundhedsområdet og på det sociale område, men også i mange andre situationer, hvor ingen offentlig myndighed ville påtage sig at betale for tolkningen. På mødet drøftede de, hvordan det bedst kunne gribes an. De to politikere foreslog, at man forsøgte at få penge fra satspuljen til at dække udgifterne i en periode. Når denne projektperiode var udløbet, ville man have en bedre fornemmelse af, til hvilke opgaver og i hvilket omfang der var behov for tolk. Det lykkedes at få allokert 35 millioner kroner fra satspuljen, og det

blev aftalt med CFD, at de skulle administrere projektet. Projektet, der blev forlænget flere gange og tilført flere midler undervejs, endte med at køre i en 10-årig periode. Ved projektets afslutning blev der arbejdet for at få en lov, der skulle give døve, døvblinde og hørehæmmede ret til tolk i en lang række situationer. Det var en lang og sej kamp, men det lykkedes at få vedtaget "Lov om tolkning til personer med hørehandicap" – i daglig tale kaldet Tolkeloven. Og en ny myndighed, Den Nationale Tolkemyndighed (DNTM), fik ansvaret for at forvalte loven.

UDDANNELSE AF DØVE TOLKE

I 2012 lykkedes det DDL at skaffe penge til uddannelse af døve tegnsprogstolke – noget der gennem mange år havde været et stort ønske om på DDL. Projektet kørte i 3 år, og tolkene gennemgik en moduluddannelse, der ikke kun bestod af teori, men også praktik, hvor de kom ud at tolke undervejs i forløbet. Projektet, som var en stor succes blandt brugerne, blev evalueret af Epinion efter endt forløb, og DNTM godkendte de døve tegnsprogstolke til at tolke for særlige grupper og i visse situationer.

De døve tegnsprogstolke er sidenhen blevet en fast del af det danske tolkekorps, og efter-spørgslen har været stigende – så meget, at der gennem flere år har været et ønske blandt tolkeleverandørerne om at få uddannet flere døve tegnsprogstolke i Danmark.

Anerkendelsen af dansk tegnsprog

Den 13. maj 2014 markerer også en vigtig milepæl for DDL. Her anerkendte et enigt folketing, at dansk tegnsprog var et sprog på linje med dansk og derfor skulle forankres hos Dansk Sprognævn. Det lå et stort stykke arbejde bag anerkendelsen. Hovedbestyrelsen og sekretariatet gennemførte i årene op til anerkendelsen mange møder med de forskellige politiske ordførere og fik dem overbevist om vigtigheden af at få anerkendt dansk tegnsprog.

Danske Døves Landsforbunds sekretariat

Danske Døves Landsforbund har 19 ansatte fordelt på to kontorer i Aarhus og i København. Forbundet har haft kontorplads i København siden 1950. Først i 2013 kom Aarhus til. Her i artiklen kan du blive klog på de to kontorers sammensætning samt de enkelte medarbejderes baggrunde.

Tekst: Cathrine Mejdal Fotos: Danske Døves Landsforbund

Brit Holm Andersen.

Karen Talks Olesen

Outi Toura-Jensen

Josephine Anker

Henriette Bisgaard Andreasen

AARHUS

Søren Frichs Vej 38K, 1. sal, Åbyhøj. 5 ansatte

BRIT HOLM ANDERSEN Ansat siden februar 2018.

Jobbeskrivelse: Fællesskabs- og samværskonsulent for Danske Døves Landsforbund.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Ikke en dag er ens, da min opgave blandt andet handler om at sikre og løfte medlemsforeningernes tegnsprogsfællesskaber såvel som at styrke det lokalpolitiske arbejde. Derfor laver jeg alt fra rekruttering af frivillige til lokalpolitiske udvalg, besøgskonsultationer hos medlemsforeningerne, hvor jeg blandt andet rådgiver, støtter og sparrer om interne udfordringer samt implementeringsarbejde af Danske Døves Landsforbunds samværspolitik.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

Det, som virker motiverende for mig, er netop de forskelligartede udfordringer, jeg møder i min hverdag, og at jeg kan være med til at støtte medlemsforeningerne. Det gør mig glad, når et medlem/medlemsforening/frivillig oplever selv at kunne finde frem til en god løsning.

KAREN TALKS OLESEN Ansat siden september 2023.

Jobbeskrivelse: Projektleder for Danske Døves Landsforbunds Nationale Indsatser.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Da min opgave overordnet set er at sikre og drive DDL's nationale indsatser og tilbud, herunder Hotlinen, Beredskabsstyrelsens akutapp og ledelse af DDL's frivilligeteam varierer det meget fra dag til dag, hvad jeg laver. Nogle dage er jeg ude af huset til samtaler eller møder med frivillige og borgere. Andre dage er jeg på kontoret og laver forskellige administrative opgaver og projektarbejde. Jeg har også jævnligt videosamtaler med frivillige, hvor jeg sparrer og rådgiver i forhold til deres rolle som frivillig.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

Det at kunne være med til at øge døves livskvalitet. Det rører mig hver gang det lykkes mig at finde et godt match mellem besøgsven og døve. Bare det at opleve deres smil og se deres øjne lyse op, gør mig varm om hjertet. Det samme gælder når frivillige føler sig lettede og motiverede efter at vi har haft en god samtale, hvor vi får vendt svære situationer/ dilemmaer i rollen som frivillig. Det er dejligt at kunne være med til at finde frem til en god løsning sammen.

JOSEPHINE ANKER Ansat siden 2009.
Jobbeskrivelse: Ældrevejleder.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

Det giver en rigtig god motivationsfølelse, når jeg oplever, at vores ældre medlemmer får stor gavn og glæde af ældrevejledningens tilbud. For det gør en stor forskel for de medlemmer, som bruger ældrevejledningen, at de får oplyst på tegnsprog om de rettigheder, som de har krav på. Vores bisidderordning giver også en stor trykthed i deres møde med det offentlige og sundhedssektoren.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Min arbejdsuge er meget varierende. Ikke en dag er ens, og der er både opgaver ude af huset så som borgerbesøg, møder med det offentlige, bisidderopgaver og oplæg i seniorklubber og medlemsforeninger. Andre dage er det de administrative opgaver som fylder.

OUTI TOURA-JENSEN Ansat siden marts 2023.

Jobbeskrivelse: Projektleder for Tegnsprogpakken.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Jeg har ikke to ens dage på arbejde, da mine opgaver består hovedsageligt af koordinering og udførelse af forskelligartede opgaver, der tilsammen skal sikre, at projektet kører som det skal. Det indbefatter blandt andet informationsarbejde, dataindsamling, arrangering af oplæg og netværksweekender, møder med forældre, kommuner og andre aktører samt udarbejdelse af høringssvar i samarbejde med vores interessepolitiske konsulent.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

Det at gøre en forskel. Jeg har allerede haft mange motiverende oplevelser i forbindelse med mit arbejde, men særligt én episode gjorde et dybt indtryk på mig, fordi det viste mig, at mit arbejde bærer frugt. Der var en familie, som længe havde kæmpet for at få bevilget undervisning i dansk tegnsprog, og de bad mig om hjælp. Jeg talte med familiens kommunale PPR-konsulent og fik med solide argumenter overbevist vedkommende om hvorfor familien skulle modtage undervisning i dansk tegnsprog. Familien fortalte efterfølgende at min støtte havde gjort en kæmpe forskel. Og PPR-konsulenten har siden deltaget i flere af de Zoom-oplæg, Tegnsprogpakken har arrangeret.

HENRIETTE BISGAARD ANDREASEN Ansat siden april 2024.

Jobbeskrivelse: Interessepolitisk konsulent for Danske Døves Landsforbund.

Jeg er ansat som interessepolitisk konsulent i DDL's interessepolitiske team. Jeg har været ansat på fuld tid siden 01.april 2024. Sammen med Helle Skjoldan, er det min opgave at støtte hovedbestyrelsens arbejde med at gøre samfund og politikere opmærksomme på, at døve i Danmark har præcis de samme rettigheder som alle andre borgere i Danmark. Vi skal holde øje med at i de beslutninger der tages, og de love laves, er fokus på tilgængelighed og retten til tegnsprog hele livet.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Jeg arbejder interessepolitisk ud fra DDL's arbejdsprogram, og nogle af de store fokusområder for mig lige nu er tilgængelighed,

psykiatri, tolkeuddannelsen, sprogteknologi samt børn & unge. En almindelig arbejdsdag for mig kan fx. bestå i at være opmærksom på nye lovforslag og høringer, at være i dialog med embedsmænd og samarbejdspartnere samt afholdelse af interessepolitiske møder hvor vi vender vigtige sager og nye strategier for at DDL kan opnå sine interessepolitiske mål. En del af tiden går også med at modtage medlemshenvendelser fra medlemmer som har oplevet en ikke ligeværdig behandling.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

At vinde et slag for døves rettigheder. En af de nyligste sejre i min korte tid på DDL var da Outi og jeg deltog i et møde hos Socialstyrelsen. Det er deres ansvar at sikre, at døve børn i Danmark får den hjælp de har brug for. Den hjælp er beskrevet i en guide (forløbsbeskrivelse), som ligger på Socialstyrelsens hjemmeside. Vi har fra DDL's side gentagne gange påpeget at der i den guide er ALT for lidt fokus på, at døve børn har ret til tegn-sprog. Det budskab fik vi igennem på mødet, og Socialstyrelsen har givet udtryk for at der skal udarbejdes en ny forløbsbeskrivelse. Det er en kæmpe sejr for døve børns rettigheder.

KØBENHAVN

Brohusgade 17, 4. sal, 2200 København N. 14 ansatte

ANNE VIKKELSØ Ansat siden maj 2024.

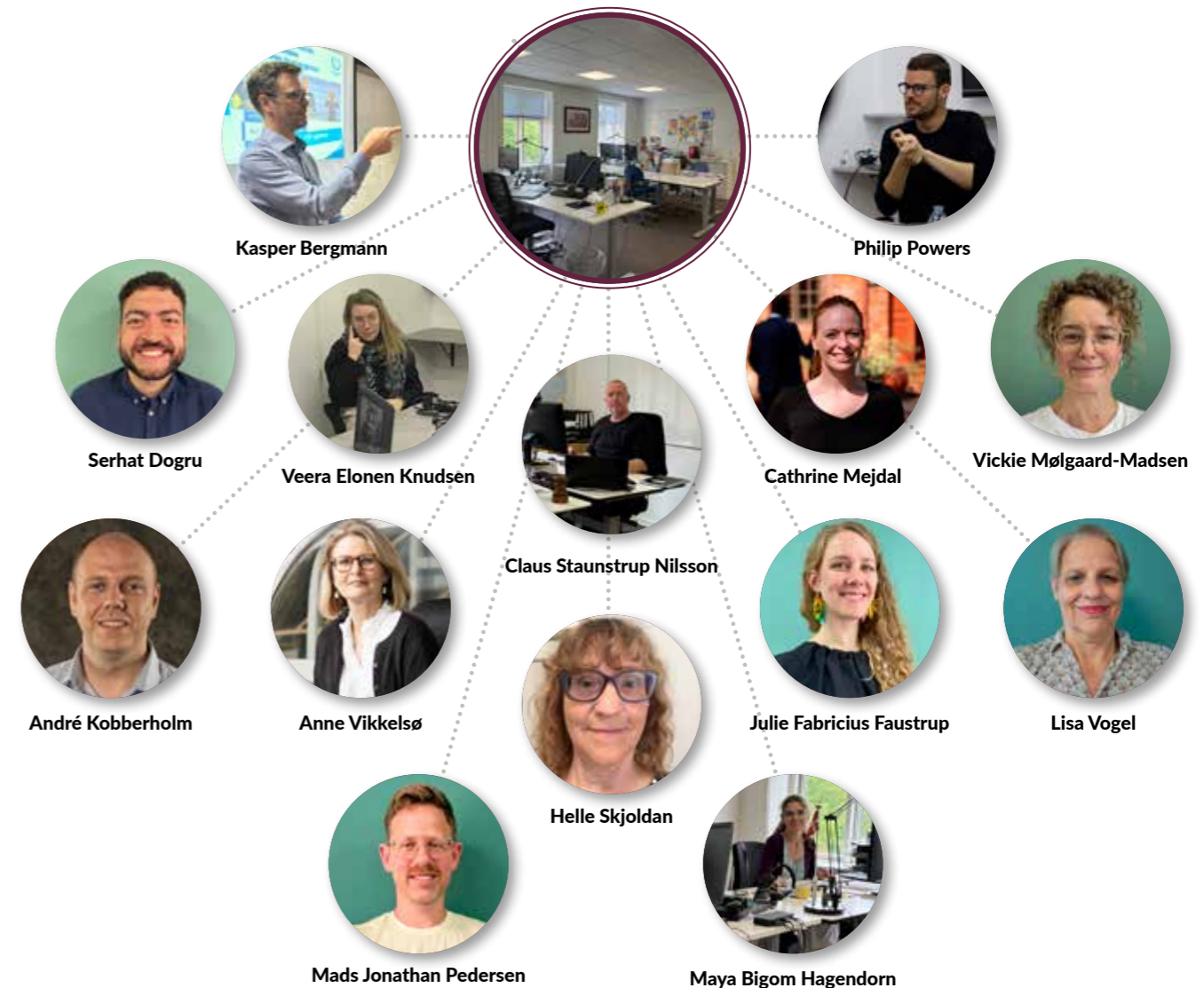
Jobbeskrivelse: Landsforperson for Danske Døves Landsforbund.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Som landsforperson er der ikke to arbejdsdage, der er ens og derfor er det svært at beskrive en 'ordinær' arbejdsdag. Den ene dag kan jeg være ude til møder med andre handicaporganisationer for at sparre og netværke, den næste dag kan jeg sidde i Ghana og deltage i DDL's internationale arbejde, den tredje dag kan jeg sidde i en døveforening og have møde med en døveforenings bestyrelse og medlemmerne. Den fjerde dag sidder jeg måske igen på sekretariatet og forbereder et hovedbestyrelsesmøde og sparrer med medarbejderne på sekretariatet. Og den femte dag befinder jeg mig måske på Christiansborg og laver lobbyarbejde og har møder med de forskellige partiers handicapordførere for at bibringe dem viden om DDL's mærkesager, så vi kan få støtte til at føre dem ud i livet.

Kan du dele en god og mindeværdig oplevelse fra dit arbejde, der har virket motiverende på dig?

På den korte tid, jeg har været landsforperson, har der allerede været flere gode oplevelser som landsforperson. En rigtig god oplevelse var landsmødet, hvor jeg oplevede en stor energi og interesse for DDL's arbejde og fremtid blandt de fremmødte foreninger. Det engagement skal vi ride videre på.

CLAUS STAUNSTRUP NILSSON Ansat siden 2021.

Jobbeskrivelse: Direktør for Danske Døves Landsforbund.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Jeg sidder oftest på kontoret i KBH, men er mindst én gang om måneden i Aarhus. Alle medarbejdere referer til mig, så der er naturligvis en stor HR-opgave at løfte. Samtidig skal jeg have overblik over økonomien, vide hvad DDL har af både afsluttede, igangsatte og kommende aktiviteter og naturligvis sikre, at landsforpersonen og hovedbestyrelsen er opdaterede og tilfredse med at den retning, de har udstukket for organisation, følges. Derimellem er der møder med kolleger i branchen, fonde, banker, politikere og leverandører. Det er et spændende job, hvor ikke to dage er ens, og det aldrig nogensinde er kedeligt.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

Hver gang vi lykkes i DDL, i samarbejde, med at sikre døves menneskerettigheder og få sat fokus på vores sag, er det motiverende. Det var en stor dag, da DDL kom på finansloven, efter

den forrige landsforperson og jeg havde banket på samtlige relevante ordføreres døre på Christiansborg. Det var også en stor og rørende oplevelse, da jeg fik mulighed for at besøge en skole for døve børn i det nordligste Ghana.

HELLE SKJOLDAN Ansat siden 1991.

Jobbeskrivelse: Konsulent med speciale inden for dokumentation og interessepolitik.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Mine dage er meget forskellige. Men jeg har typisk en masse mails der skal besvares fra morgenstunden, og herefter kan der f.eks. være møder (det kan være interne møder her på kontoret eller det kan være eksterne møder med politikere eller andre). Jeg skriver ofte oplæg om det interessepolitiske arbejde samt udkast til henvendelser til politikere og lign. Indimellem arbejder jeg på undersøgelser og rapporter.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

Det er altid meget motiverende, når jeg kan hjælpe et af vores medlemmer. Det kan f.eks. være når et medlem har oplevet problemer med at få tegnsprogstolk. Det er desværre ikke altid, vi i DDL kan hjælpe, men når det sker, er det altid en sejr – og det motiverer.

LISA VOGEL Ansat siden 1993.

Jobbeskrivelse: Regnskabsfører.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Jeg skaber overblik over Danske Døves Landsforbunds økonomi og sørger for at regnskabet går op. Herunder ind- og udmeldinger samt inddrivelse af medlemskontingenter og udbetalinger af legater og fondsmidler samt lønudgifter. Jeg sørger også for at medarbejderne får refusion for arbejdsrelaterede udgifter samt at de får afholdt deres ferier. En gang om året indsender jeg i samarbejde med ledelsen også DDL's årsregnskab til gennemgang og godkendelse hos vores statsautoriserede revisor.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

At sikre mig at Danske Døves Landsforbunds økonomi forvaltes fornuftigt.

MAYA BIGOM HAGEDORN Ansat siden 2021.

Jobbeskrivelse: IT-konsulent og administrativ medarbejder.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Jeg får i løbet af en ordinær dag interne henvendelser med spørgsmål og hjælp indenfor IT-support. Jeg har ansvaret for at vores Intranet og ESDH-system i SharePoint driftes og udvikles i vores teams. Når fællestelefonen ringer, så er det mig som svarer.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

Det at være del af noget større. I min optik er det, når jeg sørger for at alt IT kører på skinner, så vi hos DDL uden problemer kan arbejde professionelt og gøre en forskel.

CATHRINE MEJDAL Ansat siden 2015.

Jobbeskrivelse: Programchef for fundraising og kommunikation.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Jeg sidder typisk på sekretariatet i København, hvor jeg sørger for at Danske Døves Landsforbunds kommunikations- og fundraisingsindsatser bliver eksekveret. Jeg sikrer mig også, at opgaverne prioriteres og fordeles bedst muligt. Overordnet har jeg ansvaret for at DDL's arbejde synliggøres i Døvebladet, på sociale medier, i nyhedsbrevet, på hjemmesiden og i pressen – og at det sker i overensstemmelse med ledelsens ønsker og strategiske retning.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

At opleve hvor meget mine kolleger går op i deres arbejde – det er inspirerende at arbejde sammen med så mange dygtige og engagerede mennesker.

VICKIE MØLGAARD-MADSEN Ansat siden 2015.

Jobbeskrivelse: Redaktør og kommunikationskonsulent.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Jeg arbejder fortrinsvis med Døvebladet og intern kommunikation. Så jeg er ofte ude til interviews eller ved skrivebordet, hvor jeg indsamler stof og skriver artikler.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

Det er motiverende at modtage positiv feedback på Døvebladets artikler – det er fedt, når nogen synes, at det Døvebladet fortæller om, er vigtigt og relevant.

JULIE FABRICIUS FAUSTRUP Ansat siden oktober 2023.

Jobbeskrivelse: Tegnsprogs- og ungdomskonsulent.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Jeg er lidt af en blæksprutte hvor jeg har hænderne begavet i flere afdelinger/projekter ad gangen. Jeg arbejder både med tegnsprogsoversættelser af tekstmateriale som DDL udgiver/sender ud og er tilknyttet Tegnsprogspakken, hvor jeg hjælper Outi med dataindsamling. Endelig, men ikke mindst er jeg også midlertidig ungdomskonsulent/kontaktperson for DDUdvalg. Så jeg er enten bag kameraet, ved skrivebordet eller i møder.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

At være med til at gøre en forskel. Jeg har for eksempel hurtigt kunnet mærke, hvor stor en betydning Tegnsprogspakken har for alle. Og det har uden tvivl motiveret mig meget til at yde alt hvad jeg kan for børnenes fremtid. Ellers så har Landsmødet 24' været meget spændende oplevelse at være del af.

ANDRÉ KOBBERHOLM Ansat siden 2023.

Jobbeskrivelse: Fundraiser

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Jeg sørger for at der er overblik over fonde og puljer, som matcher Danske Døves Landsforbunds arbejdsområder, og her finder jeg også match mellem fonde og projekter. Jeg sørger også for Døvebladets annoncearbejde.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

Det er altid motiverende, når der kommer positive tilbagemeldinger fra fonde om at de gerne vil støtte døvesagen på den ene eller anden måde. Det viser, at det arbejde, DDL udfører, har en vigtig betydning.

SERHAT DOGRU Ansat siden 2017.

Jobbeskrivelse: Konsulent for Danske Døves Landsforbunds Nationale Indsatser.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Jeg har mange forskellige opgaver – blandt andet sikrer jeg sammen med min afdeling at frivilligt drevne tilbud og projekter er med til at styrke døves adgang til samfundet. Jeg forvalter også DDL's kulturpulje, der uddeler midler til at fremme kulturelle tiltag på tegnsprog. Derudover sidder jeg med en omfattende undersøgelse af minoritetsetniske døves levevilkår i Danmark. Jeg skriver også ansøgninger og skaffer projektmidler til videre-

udvikling af de nationale projekter og tilbud. Således kan min arbejdsdag spænde vidt fra engagerende medlemskontakt over spændende samtaler med relevante aktører til rutinepræget skrivebordsarbejde.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

Min største motivation er at få omverdenen til at se, at DDL skal være det naturlige valg hvad angår døves ret til tegnsprog – hele livet.

KASPER BERGMANN Ansat siden 2015.

Jobbeskrivelse: Programchef for Danske Døves Landsforbunds Internationale Afdeling.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

For tiden er jeg udstationeret i Guatemala, hvor jeg arbejder tæt sammen med vores nye partner ASORGUA med at gennemføre vores projekt i Guatemala. Pga. tidsforskellen starter jeg mine dage hjemmefra kl. 6 med at svare på mails og holde online møder med mine kolleger på DDL. Nogle dage tager jeg over til ASORGUAs kontor kl. 8:30 og arbejder videre sammen med dem. Andre dage arbejder jeg hjemme hele dagen med vores andre projekter og sparrer med mine kolleger fra afdelingen.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

At opleve fremskridt i døves vilkår. Al udvikling tager tid, så det er ikke de enkelte øjeblikke, som står stærkt for mig – det er når jeg ser hvilke varige forandringer vi har opnået sammen med vores partnere i løbet af en projektperiode. For eksempel var det en stor sejr, at døve endelig kunne få lov til at tage et kørekort i Ghana. Det har stor betydning for mange døve der. Det samme gælder når jeg ser, hvordan projektets træningsforløb skaber nye ledere, der med stor autoritet kan tale døvesagen op over for myndighederne i deres eget land.

VEERA ELONEN KNUDSEN Ansat siden januar 2020.

Jobbeskrivelse: Projektleder hos International Afdeling.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Jeg har mange forskellige opgaver, så laver lidt af hvert. Jeg har ansvaret for to større projekter i henholdsvis Rwanda og Vietnam. Her monitorer jeg projektaktiviteterne, læser deres rapporter og forbereder evalueringer samt sender løbende af-rapporteringer til Danske Handicaporganisationers internationale afdeling, hvor vores projektmidler kommer fra. Jeg tilbyder også faglig sparring til projektpartnerne om strategiske tiltag inden for kønsligestilling og interessepolitisk arbejde.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

Det er så motiverende når jeg oplever hvordan vores arbejde skaber forbedringer i andre lande. Det viser, at det er muligt at skabe en bedre fremtid. Jeg vil gerne dele et konkret eksempel: Til et evalueringsmøde i 2021 gjorde et kvindeligt bestyrelsesmedlem i Ghanas døveforbund opmærksom på at grunden til at der var så få kvindelige bestyrelsesmedlemmer i døveforeningerne var, at bestyrelseskandidaterne skulle betale et honorar for at stille op. Da kvinder ofte er ringere stillet økonomisk, gav det dem ikke mulighed for at stille op. Her foreslog et mandligt

bestyrelsesmedlem herefter at honorarkravet skulle fjernes, og forslaget fik fuld opbakning. Det gav mig gåsehud, for det viste mig, at vores arbejde for at fremme ligestilling mellem kønnene faktisk virkede – og forandringen skete lige foran mig.

PHILIP POWERS Ansat siden februar 2024.

Jobbeskrivelse: Projektkoordinator hos Danske Døves Landsforbunds Internationale Afdeling.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Det kan være en udfordring at fortælle hvad en almindelig arbejdsdag ser ud for mig. Men da jeg bor i Spanien, er mit kontor "virtuelt". Jeg sørger blandt andet for at tale med projektpartnerne om projekternes milepæle og tilbyder professionel sparring når der er behov for det. Jeg besøger også projektlandene, hvor jeg monitorer projektførelserne og underviser i organisationsarbejde samt skriver afrapporteringer til DDL samt Danske Handicaporganisationer.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

At opleve, at det vi gør, er med til at skabe varige forandringer. Jeg husker især et besøg i Jordans døveforbund, som vi har et projektsamarbejde med. Her underviste jeg i hvordan man kunne arrangere en workshop om døve- og tegnsprogsbevidsthed, og blev mødt med overvældende interesse. De reagerede virkelig positivt på den viden, jeg delte med dem, og det var inspirerende.

STEPHANIE LINDER Ansat siden 2021.

Jobbeskrivelse: Projektleder og projektrådgiver hos Danske Døves Landsforbunds Internationale

Afdeling.

Hvordan ser en ordinær arbejdsdag ud for dig?

Mine arbejdsdage varierer alt efter hvor i verden jeg er. Lige nu bor jeg i Australien, men arbejder jævnligt i Ghana og Vestafrika (Mali, Togo, Niger, Elfenbenskysten og Rwanda), hvor jeg underviser om og i tegnsprogsarbejdet og tegnsprogstolkning. Derudover rådgiver jeg også om organisatorisk udvikling samt rettighedsarbejde.

Hvad motiverer dig i dit arbejde?

Der er så mange mindeværdige øjeblikke, men noget af det bedste jeg ved, er at jeg gennem mine træningsforløb i partnerlandene oplever, hvordan den viden og de værktøjer, jeg giver dem, styrker deres viden og døvebevidsthed. De bliver klog på betydningen af deres eget tegnsprog og kultur. Det hjælper dem med at nytænke hvordan de kan udbrede kendskabet til tegnsprog og døvekultur i døvesamfundene i deres eget land.

Hvad er en ordfører?

En ordfører er et medlem af Folketinget, som af sit parti er valgt til at fremføre partiets politik - særligt i forbindelse med generelle debatter indenfor det område, ordføreren skal repræsentere. En handicapordfører repræsenterer således et partis handicappolitiske holdninger og bringer handicappolitiske problemstillinger fra handicapområdet frem i lyset, så der kan arbejdes videre på det.

Om Charlotte Broman Mølbæk

Charlotte Broman Mølbæk (født den 29. november 1977 i Aarhus) er en dansk pædagog, politiker og nuværende medlem af Folketinget for SF siden valget i 2019. Hun var byrådsmedlem i Randers Kommune fra 2014 til 2019.

En handicapordførers arbejde

Hvad laver en handicapordfører egentlig? I medierne bliver det ofte nævnt, at ene eller den anden handicapordfører mener dette og hint, men hvordan bliver man valgt som handicapordfører? Hvilken indflydelse har de? Hvordan kan du - som menig døv borger - bedst bruge dem, og hvordan kan organisationer som Danske Døves Landsforbund (DDL) og medlemsforeningerne bruge dem og drage fordel af deres indflydelse? Det fortæller handicapordfører Charlotte Broman Mølbæk lidt om i denne artikel.

Tekst: Cathrine Mejdal Foto: Charlotte Bromann Mølbæk

"Det er faktisk et meget godt spørgsmål, I er kommet med," siger Charlotte som noget af det første, da vi har sat os til rette, og fortsætter:

"Rigtig mange er faktisk i tvivl om, hvad vi politikere egentlig går og laver, og hvordan man bedst bruger os rent praktisk. Vi kan godt virke meget langt væk og fjerne fra dem, som vi faktisk arbejder for. Mange glemmer, at vi også er borgere. At vi er blevet politikere, netop fordi vi selv også

har oplevet - og stadig oplever - de udfordringer, borgere møder i hverdagen," siger hun ligefremt og med blikket fæstnet på mig.

Kan du uddybe det lidt? Hvilke udfordringer har du selv mødt på din vej, som har inspireret dig til at tage den politiske vej?

Charlotte smiler nikkende:

"Grunden til, at jeg gik ind i handicappolitik

og blev uddannet pædagog i det hele taget, er faktisk, at jeg har haft handicap tæt ind på livet gennem min familie. Min mors bror havde et handicap og boede på et bosted. Min søster har autisme og ADHD, og min søn har ADHD. Så jeg har altid været bevidst om, at ikke alle har det lige nemt i livet, og at der findes mange forskellige måder at leve på. Det er så vigtigt at huske. Og derfor er det afgørende med et godt velfærdssystem, der kan støtte der, hvor der er behov for det," forklarer hun.

Da Charlotte blev færdiguddannet som pædagog, arbejdede hun på et bosted og med udsatte unge og familiebehandling. Hun oplevede, hvor trægt systemet var. Det blev hun frustreret over:

"Den måde, systemet fungerede på, og den måde, politikerne lavede politik på, skete uden, at man talte med de mennesker, det handlede om. Det er dem, der ved noget om det. Det var der, jeg begyndte at tænke: Jamen, så går jeg selv ind i politik," siger Charlotte og gestikulerer med hænderne.

"Jeg blev først valgt ind i byrådet i Randers Kommune - det var i 2014. I 2019 blev jeg så valgt ind i Folketinget. Det var oplagt, at jeg skulle blive handicapordfører for SF. Og for at det ikke skal være løgn, så er jeg faktisk også inklusions-, kultur-, medie- og idrætsordfører, så jeg kan bruge mine færdigheder og viden om handicap på flere områder. For eksempel er det lykkedes mig at få mere tilgængelighed ind i diverse medieaftaler. Det, synes jeg, er megafedt."

Hvordan ser en typisk dag ud for dig?

"Der er ikke noget, som hedder "en typisk hverdag" for mig. Hver dag byder på mange forskellige opgaver og udfordringer. Jeg bor til daglig i Randers med mine tre børn, så der er en del kørsel, som følger med arbejdet, for de politiske debatter, forhandlinger, afstemninger og møder foregår i København. Det er derfor, det betyder meget at have en praktikant tilknyttet," Charlotte nikker hen mod Maria, praktikanten, der sidder i hjørnet af kontoret og ordner diverse praktiske ting. "Det er hende, der sørger for, at min hverdag hænger sammen."

Hvis man har en sag, man gerne vil have talt op, hvordan bruger man bedst dig som handicapordfører til det?

"Ved at sende mig en e-mail. Det kan ikke gøres mere enkelt. Jeg får rigtig mange henvendelser på mange forskellige platforme, og det bliver hurtigt uoverskueligt. Så en e-mail med en relevant emnelinje og nogle linjer om sagens kerne. Her kan man også vedhæfte eventuelle sagsakter, hvis det er relevant. Så vil jeg sørge for at se det igennem og vurdere, om det er noget, jeg kan gøre noget ved. Jeg har en handicaprådgiver, som jeg plejer at kontakte, når jeg får e-mails, hvor vi så taler lidt

frem og tilbage om, hvordan netop den nød kan knækkes." Charlotte tilføjer:

"Noget andet, som også er en vigtig detalje, er, at mange af os politikere er lokalpolitikere. Landspolitik er i bund og grund lokalpolitik, så det er godt at starte ud med lokale problemstillinger, som kan bearbejdes landspolitisk. Vi politikere er lokalt valgte, og derfor har vi en større tilknytning til vores lokalområde. Det er også en god ting at tænke ind, når man vælger at kontakte mig eller en anden politiker. Det er de lokale borgere, vi repræsenterer - for mig er det randrusianerne. Det betyder dog ikke, at jeg ikke svarer på andres e-mails. Det er også vigtigt for os politikere at høre om borgernes bekymringer - ellers kan vi ikke lave politik, som gavner jer."

Er der noget andet, man også skal huske på, når man sender dig en e-mail? Charlotte funderer lidt og svarer så:

"Det er altid godt, at man er tålmodig og ikke lægger ud med at skælde ud, bruge store udråbstegn eller kraftudtryk. Det er lidt som at råbe - bare på skrift, og det er aldrig en god start på en dialog. Men ellers skal man bare skrive det, man har på hjerte. Fortæl, kort og godt, om der er tale om en kommentar til mit arbejde i forhold til for eksempel en handicappolitisk forhandling, eller om det er noget konkret, du gerne vil have, jeg gør for et eller andet område. Om du ønsker viden om noget konkret fra mig, for eksempel hvad SF mener og gør indenfor handicapområdet. Vedhæft gerne relevant materiale. Det kan være en problemstilling eller et løsningsforslag. Man skal også huske, at jeg ikke kan gøre noget ved en konkret sag, der ligger til behandling ude i for eksempel kommunerne, for der har jeg ingen kompetence eller indflydelse. Det, jeg kan gøre, er at formidle om det overordnede problem."

"Det kræver også, at man kan uddybe problemstillingen. For eksempel havde jeg for ikke så lang tid siden en dialog med en mand, der har afasi, og som var frustreret over manglende tilgængelighed fra TV2 - navnlig i forbindelse med undertekster. Jeg vidste ikke så meget om afasi, så jeg bad ham om at konkretisere de udfordringer, han havde, og hvilke barrierer

der var. Det gav mig noget meget konkret, jeg kunne gå ind til forhandlingerne med."

"Endelig, men ikke mindst, så skal man huske på, at god politik tager tid at lave. Vi politikere behandler rigtig mange sager og kan derfor være længe om at svare på en henvendelse. Det betyder ikke, at vi er ligeglade. Går der et par uger, uden at man hører noget, er det naturligvis i orden, at man lige følger op på det."

Et sidste spørgsmål: Hvad ved du om døve og dansk tegnsprog?

Charlotte griner og svarer rapt:

"Jeg kan faktisk nogle få tegn! Da jeg læste til pædagog, boede jeg nemlig i et bofællesskab sammen med en tegnsprogstolkestuderende. Hun lærte mig et par tegn og gav mig et tegnavn: "Rottehale-Charlotte", for jeg havde relativt kort hår og gik tit med rottehaler." I en mere seriøs tone fortsætter hun:

"Jeg ved derudover ikke så meget om døve, men jeg ved dog, at døve har lige så meget ret til at være med i fællesskabet som alle andre - også på dansk tegnsprog. Det er det, vi handicapordførere også skal arbejde for."

De døves svar på Banksy

Det startede med en graffitievent på dansk tegnsprogsdag ude ved Bolsjefabrikken på Nørrebro. Laurids Wielandt Larsen, der er ansat hos Døvefilm, fik sammen med de øvrige medarbejdere på Døvefilm ideen om at overmale en væg med ordene "dansk tegnsprogsdag", og det gik sin sejrsgang på de sociale medier. Mange valfartede til Bolsjefabrikken for at fotografere og beundre værket, inden det blev malet over. Og så fik Laurids blod på tanden, og der dukkede flere små kunstværker op i bybilledet som små tegnsprogsoaser i en ørken. Pludselig blev han udråbt til at være de døves svar på Banksy, en kendt samfundskritisk kunstner. Ligesom Banksy maler Laurids for at skabe opmærksomhed omkring et emne, der optager ham. Men hvem er Laurids egentlig, og hvorfor maler han om dansk tegnsprog?

Tekst: Cathrine Mejdal Foto: Laurids Wielandt Larsen

Laurids Wielandt Larsen er ikke født med en spraydåse i hånden. Men det lå lidt i kortene, at det var en kunstform, han ville give sig i kast med. Han er nemlig både fynbo og elev af Rudolf Steiner-skolen, der er kendt for at lægge vægt på den kreative læringsproces. Laurids har altid kunnet lide at tegne og fik lavet t-shirttryk i starten af 1990'erne, men graffiti opdagede han først senere:

"Før gymnasiet var jeg i Edinburgh i Skotland for at lære engelsk. Her lavede jeg mine første "pieces" – det er, hvad man kalder graffitiværker. Det var i 1996, og det har jeg så lige siden beskæftiget mig med. Så kom jeg hjem for at gå på gymnasiet i Odense, og her rendte jeg rundt og lavede min egne værker. Da jeg startede i 2. g, mødte jeg et par af Odenses ældre graffiti-malere, der faktisk troede, at det, jeg havde lavet, var lavet af et helt hold graffiti-malere. Der står stadig værker rundt omkring, som jeg lavede for 25 år siden. Det er fedt at se, at de har holdt så længe."

Laurids flyttede til København i 2003 og har især arbejdet med den kreative del af faget indenfor reklame- og TV-produktion. Han har været ansat som Døvefilms egen kvalitetssikringsmand siden 2021:

"Jeg kvalitetstjekker grafikken samt lyd- og billedsiden på de programmer, Døvefilm producerer til DR. Og hånden på hjertet: Døvefilm er den bedste arbejdsplads, jeg har været på. Kollegerne er supersøde, engagerede og så solidariske. Jeg får også udfordret min faglighed, så det er bare herreskønt."

Da han så Døvefilms jobopslag i 2021, vidste han, at det arbejde skulle han søge: "Jeg havde faktisk fra barnsben af villet lære tegnsprog. Jeg fortalte ofte min søster, at det der tegnsprog, det skulle jeg en skønne dag lære. At det så blev en realitet, havde jeg ikke lige forventet, men det er jo hammerfedt," fortæller Laurids.

Han fortæller, at grunden til, at han især har kastet sin kærlighed på at lave tegnsprogsgraffiti, er, at det er inspirerende:

"Tegnsprog er megasejt, og folk ved generelt for lidt om det. Det er fedt at få det op ude i bybilledet og på den måde være med til at sprede budskabet. Tilfø-

re folk lidt viden om tegnsprog og døvekultur."

Det sværeste ved at lave tegnsprogsgraffiti er hænderne. Det indrømmer Laurids blankt, men det bremser ham ikke:

"Hænder, synes jeg, er sværere at lave end at skrive og tegne bogstaver. Men jeg har altid haft en lyst til at tegne hænder og ofte opgivet, fordi det er så svært. Så det er skønt, at nu er motivationen og gejsten til at gøre det her. Og hold da op, det er vildt fedt, at der er kommet så meget positiv respons på det, der er lavet indtil videre," fortæller Laurids ivrigt og tilføjer:

”

Tegnsprog er megasejt, og folk ved generelt for lidt om det. Det er fedt at få det op ude i bybilledet og på den måde være med til at sprede budskabet. Tilfø-

"Og så kom videoen med vores graffitiværker fra dansk tegnsprogsdag også ud på nettet, og det var en drøm, der gik i opfyldelse for mig. Og succesen, jamen, det er takket være det fantastiske hold fra Døvefilm, heriblandt Julie (Faustrup, red.), Jens (Luckenbach, red.), Vivien (Batory, red.) og alle dem, der var med til at lave det. Det er mindst lige så meget deres."

At lave graffiti er ikke lige ud ad landevejen. Det tager tid, og der bliver ofte lavet fejl. Men Laurids siger selv, at det gode ved graffiti netop er, at det er en tilgivelig kunst:

"Fejl, det er noget af det helt gode ved graffiti - der er altid et "farvevaskelæder", du kan bruge, hvis der sker fejl. Hvor lang tid det tager at lave et værk, svinger fra væg til væg, men alt fra to-tre til seks-timer. Det er meget forskelligt - alt afhængigt af kompositionen, og hvor meget lyst og tid man har til at lave det."

Tegnsprogsgraffiti er dog en krævende kunst, erkender Laurids:

"Jeg har mange tegn, jeg mægtig gerne vil lave, men det bliver først, når formen er blevet lidt bedre, og de andre elementer i tegnsproget også er kommet med. Bevægelsen, håndformen, mundbevægelsen og locus skal også mere på plads. Jeg er jo næsten så grøn, som man kan være indenfor tegnsprog og døvekulturen. De sidste gange jeg har været ude for at male, er folk er kommet hen for at spørge indtil kreationerne. Her har jeg ofte understreget, at tegnet jo ikke "bare" er som den graffitimalede form på hånden, og at for hvert tegn er hånden jo kun en lille del af meningen, betydningen eller ordet, om man vil. Det afhænger altid af flere faktorer, og jeg synes ikke, at bevægelsen er grafisk på plads endnu. Men det kommer stille og roligt. Øvelse gør mester, og jeg har gode folk og genier omkring mig, som gladeligt hjælper til og kommer med konstruktiv kritik."

Om hvad Laurids har i støbeskeen af kommende tegnsprogsgraffitiprojekter, fortæller han:

"Der er to-tre fede projekter, som jeg gerne vil i gang med at lave snart. Et er i Odense med tegnene "FYN ER FIN". Her har jeg fået lidt hjælp af Maja (Toft, red.). Jeg har også aftalt med Josefine (Steenberg, red.), at hun lægger hænder til, for jeg er træt af mine egne gamle og rynkede fede hænder. Der skal også være større diversitet og gerne sådan nogenlunde en lige fordeling af kvindelige og mandlige hænder i mine pieces."

Derudover har jeg et animations-/ stopmotionsprojekt på dansk tegnsprog i tankerne, som jeg også gerne vil lave, men det med at skulle tegne næsten den samme bevægelse ti gange i træk er lidt anstrengende. Derfor må animationsprojektet nok vente lidt endnu."

Da jeg fortæller ham, at døve er begyndt at kalde ham deres egen Banksy, er svaret:

"Det er jeg da stolt af! Men jeg hedder altså bare Laurids," siger han med et smil.

Tre graffitiværker, Laurids er mest stolt af:
 "YNDLINGS syntes jeg selv var den bedste – især med hensyn til streg og kunstværk, men det, jeg er mest stolt af at have været med til at lave er helt sikkert DANSK TEGNSPROGSDAG. Mest fordi vi havde det vildt sjovt alle sammen og hyggede mega meget på dagen. BEVAR er også en anden favorit, fordi der var flere ting som gik op i en højere enhed, da jeg lavede denne."

Hvor du kan se Laurids' tegnsprogsgraffiti

– hvis du er heldig (det sker, at de bliver malet over):

I København er der lovlige graffitivægge ude ved Nordvest, Vanløse og Christiania, som Laurids maler på.

Ellers har han også været på tegnsprogsgraffiture til Roskilde, Næstved, Farum og Holbæk.

Danske Døves Landsforbund på Folkemødet 2024

Igen i år valfartede Danske Døves Landsforbund (DDL) til Bornholm for at deltage i Folkemødet 2024 og tale døvesagen op. I år var projektleder Outi Toura-Jensen og hovedbestyrelsesmedlem Ditte Gaarde Zohnesen de to udsendinge, der var afsted på politisk ærinde. Herunder kan du se en billedcollage fra turen – og tre QR-koder, hvor du kan se en opsummering fra de tre dage, Folkemødet 2024 varede.

Folkemødet
DAG 1

Folkemødet
DAG 2

Folkemødet
DAG 3

Folkemødet er et dansk politisk arrangement, der har fundet sted siden 2011 i Allinge på Bornholm. Det foregår over tre til fire dage i midten af juni, og formålet er at skabe et demokratisk forum, hvor både politikere, borgere og interessegrupper kan mødes og tale samme i øjenhøjde. Folkemødet er inspireret af det svenske Almedalsveckan, der bliver afholdt på Gotland i Sverige i uge 27.

Handicapteori og ableisme på Folkemødet

Tekst: Outi Toura-Jensen

Foto: Cathrine Mejdal

Folkemødet 2024 var på mange måder inspirerende, og det skyldtes ikke kun det rekordhøje antal debatter og deltagere eller det faktum, at jeg sammen med cirka 1.000 andre tilskuere så Pia Kjærsgaard gå mildest talt amok på scenen til et DJ-battle-event sammen med en række kendisser. Det var også møderne med andre mennesker med handicap, der inspirerede mig og fik mig til at reflektere over, hvor vigtigt solidaritet mellem os med forskellige handicap og funktions-variationer er. Jeg vil vende tilbage til det senere.

Den anden aften af Folkemødet 2024 deltog jeg i en begivenhed arrangeret af Bevica Fonden og Muskelsvindfonden sammen med andre mennesker med forskelligartede handicap. Stemningen i Verdensmålsteltet var afslappet og solidarisk, og jeg følte mig tryk. Jeg følte, jeg var præcis det rette sted i hele Allinge. Ingen så skævt til os tegnsprogstalende eller satte spørgsmålstejn ved tegnsprogs-tolkningen. Så gik vi i gang med at rappe sammen med tre rappere fra en nørrebro-baseret nonprofitorganisation. Freestyle-rappen handlede om vores refleksioner over kropslig diversitet, tilgængelighed og samfundets blinde vinkler overfor os med handicap. Vi råbte forskellige ord og tegn som "tegnprog", "tilgængelighed", "safe space" og så videre. Jeg oplevede en form for synkronisering og solidaritet blandt mennesker med handicap, og det havde jeg ikke oplevet før, fordi jeg tidligere har ment, at handicapbevægelsen ikke var noget for mig eller døvesamfundet.

Crip Theory og Deaf Studies – to sider af den samme sag?

Den følgende dag overværede jeg en forelæsning, hvor Olivia Dahl,

ph.d.-studerende med cerebral parese, kom ind på Crip Theory, og hvordan samfundets syn på mennesker med handicap påvirker, hvordan vi bliver mødt og behandlet.

Crip Theory eller Crip Studies er et akademisk felt, der kritisk undersøger erfaringer, repræsentationer og politikker omkring handicap. Grundtanken ved dette tværfaglige akademiske felt er at udfordre traditionelle medicinske og sociale modeller for handicap ved at sætte mennesker med handicap og deres kropslige oplevelser i centrum i stedet for at iagttage dem udefra. Olivia forsker i "det gode liv i hverdagslivet for personer med funktionsvariationer og handicap", og hun interesserer sig for menneskers oplevelser og erfaringer i hverdagen.

” Jeg som handicapforsker er blevet meget inspireret af Deaf Studies som felt, jeres kultur og syn på jer selv som mennesker.

Mens jeg lyttede til Dahls meget interessante forelæsning, begyndte jeg at drage paralleller mellem Crip Theory og Deaf Studies. Deaf Studies er et akademisk felt, der opstod i USA i 1960'erne og 1970'erne som en del af borgerrettigheds- og minoritetsgruppebevægelsen. Deaf Studies fokuserer på studiet af døvesamfundet og kultur, tegnsprog, døves historie og identitet. Crip Theory, ligesom Deaf Studies, udfordrer samfundets syn på mennesker

med handicap som en gruppe, der skal fikses og forbedres på normal-kapable menneskers præmisser.

”Jeg som handicapforsker er blevet meget inspireret af Deaf Studies som felt, jeres kultur og syn på jer selv som mennesker,” fortalte Olivia mig bagefter. Så jeg var ikke helt ude i skoven med mine tanker om de paralleller, der eksisterer mellem de to felter.

Ønsket om at styre diskursen om os

Vi mennesker med handicap eller funktionsvariationer har det til fælles, at vi ønsker at blive mødt, som dem vi er, og at vores eksistens ikke skal defineres som noget, der skal ”fikses”. Og vi skal heller ikke defineres af, hvor godt vi er blevet fikset.

Og nu vender jeg tilbage til det freestyle-rap-arrangement, vi havde deltaget i den forrige aften, og den følelse jeg havde af at være det helt rigtige sted sammen med andre mennesker med handicap. Jeg havde ikke tidligere bevidst søgt handicapbevægelsen eller identificeret mig selv med andre mennesker med handicap udenfor min såkaldte referencegruppe, som består af tegnsprogtalende døve. Mit yngre jeg var også opsat på at tænke og signalere til andre, at min døvhed, som andre anser for et handicap, ikke var ”lige

så slemt som andres handicap”, for eksempel kørestolsbrugere eller mennesker med cerebral parese.

Der findes også diskrimination mellem personer med handicap

Dette var faktisk et pragteksempel på internaliseret ableisme, som jeg bar rundt på. Fiona Campbell beskriver ableisme med følgende ord: Ableisme er overbevisningen om, at et kropskapabelt menneske er mennesker med handicap overlegen, og at mennesker med handicap skal kompensere for deres handicap ved at normalisere sig og forsøge at agere som kropskapable mennesker. Det betyder, at mennesker med handicap går langt for at tilpasse sig på grund af et bestemt menneskesyn, og det kan være på bekostning af solidaritet mellem forskellige handicapgrupper, som går tabt, fordi vi bestræber os på at agere som kropskapable mennesker og få anerkendelse for det, vi er.

Vi står stærkere, når vi står sammen

Der ligger et kæmpe potentiale i handicapbevægelsen, særligt hvis den er bygget på principperne fra Crip Theory. Vi kunne vinde meget sammen overfor et samfund, der ser os som en økonomisk byrde frem-

for at se os som en af verdens største minoriteter – hvert fjerde menneske på jorden har et handicap. Langt de fleste af os vil desuden opleve at blive ramt af en eller anden form for funktionsnedsættelse med alderen. Ved at kombinere vores kræfter kunne vi støtte hinanden i handicapaktivisme og rettigheder for os som samfundsborgere på lige fod med andre kropskapable samfundsborgere og arbejde for ændringer, der rummer mangfoldighed.

Danske Døves Landsforbunds internationale arbejde

I 1985 skrev Asger Bergmann en leder i Døvebladet, hvor han reflekterede over, om det var på tide, at Danske Døves Landsforbund (DDL) gav sig i kast med internationalt udviklingsarbejde. WFD havde i årtier arbejdet internationalt. Sverige og Finland var også kommet i gang.

Lilly Krarup, Tommy Andersen og Stig Krarup-Pedersen meldte sig på banen, og der blev nedsat et arbejdsudvalg, der skulle se på, hvilke muligheder Danske Døves Landsforbund (DDL) havde for at støtte døvesamfund i udviklingslande med at blive stærke politiske aktører, der selv kunne kæmpe for deres ret til tegnsprog og ligestilling.

Første projektland var Madagaskar i 1988. Her var der to døveskoler og kun en enkelt døvelærer. De næste to år blev der uddannet 12 nye døvelærere og to ledere. Erfaringerne fra projektet gav Danske Døves Landsforbund (DDL) blod på tanden, og siden da har forbundet været aktive i 16 lande. Her kan du se en oversigt over, hvad der er opnået af resultater i de enkelte lande.

Tekst: Cathrine Mejdal og Veera Elonen Knudsen
Fotos: Danske Døves Landsforbund

FAKTA

VIETNAM

Vietnam er det 14. mest folkerige land i verden med omkring 95,5 millioner indbyggere, hvoraf cirka to millioner er døve. Det officielle sprog er vietnamesisk. Der findes mindst tre forskellige tegnsprog, som døve taler i Vietnam. Staten tilbyder kun fem års skolegang for døve børn, og derfor er mange døve meget dårligt uddannede eller helt uden uddannelse.

JORDAN

Der bor knap 10,5 millioner mennesker i Jordan, hvoraf cirka 220.000 er døve. Det officielle talesprog er arabisk. Der er mange døve, der taler jordansk tegnsprog, men der er ingen tegnsprogstolkeuddannelse i landet, og de fleste døve er meget dårlige til at skrive og læse arabisk.

RWANDA

Der bor omkring 13 millioner mennesker i Rwanda, hvoraf omkring 280.000 af dem er døve. Landet har tre officielle sprog: Kinyarwanda, fransk og engelsk. Tegnsproget er rwandisk tegnsprog, og det er endnu ikke et anerkendt sprog.

GHANA

Der bor 32 millioner mennesker i Ghana, hvoraf cirka 674.000 er døve. Det officielle sprog er engelsk, men der bliver talt omkring 80 forskellige talesprog blandt de mere end 70 forskellige etniske grupper i landet. De fleste døve taler ghanesisk tegnsprog, som er en afart af amerikansk tegnsprog.

GUATEMALA

Der bor omkring 18 millioner mennesker i Guatemala, hvoraf omkring 240.000 er døve. Det officielle sprog i landet er spansk, men mange taler også mayasprog, der består af flere sprog. Døve i Guatemala taler guatemalansk tegnsprog.

VESTAFRIKA

Danske Døves Landsforbunds projektpartnerskab i Vestafrika er, udover Ghana, et samarbejde med fire døveforbund i Mali, Niger, Togo og Elfenbenskysten. Det officielle sprog i landene er fransk, men der tales over 25 forskellige afrikanske sprog i de fire lande. Fælles for landene i Vestafrika er, at de er blandt verdens fattigste. WHO anslår, at der i de fire lande samlet bor 1,65 millioner døve.

Kenya

Afsluttet indsatsområde 1997-2000

- Undervisningen af tegnsprogstolke i Kenya blev forbedret
- Uddannelse af 4 døve tegnsproglærere
- Uddannelse af 4 hørende tolkelærere

Danmark

Danske Døves Landsforbund

Jordan

Indsatsområde fra 2017

- Etablering af Jordanian Federation of the Deaf, der nu er officielt anerkendt af Jordans regering og medlem af World Federation of the Deaf
- Fokus på mere og bedre uddannelse af døve i landet
- Uddannelse af over 50 døve ledere og bestyrelsesmedlemmer
- Flere kvinder skal deltage aktivt i døvesamfundet, 20 kvinder har fået faglig træning samt sociale og faglige aktiviteter

Niger

Indsatsområde fra 2016

- Træning af 20 døve bestyrelsesmedlemmer
- Styrkelse af kvinders rolle i Association des Sourds du Niger
- Kapacitetsopbygning af døveforbundet

Vietnam

Indsatsområde fra 2016

- Oprettelse af 3 nye lokale klubber i Hanoi
- Fokus på døve kvinders rettigheder og på at gøre dem aktive i døvesamfundet. 6 kvinder er nu valgt ind i Hanoi Association of the Deafs bestyrelse
- Døve og tegnsprog er blevet mere synlige i Hanoi
- Hanoi Association of the Deafs bestyrelse er blevet styrket og deres evner til at drive organisationen

Togo

Indsatsområde fra 2016

- Ansættelse af en tegnsprogstolk på den nationale TV-kanal
- Træning af 5 bestyrelsesmedlemmer i Association des Sourds du Togo
- Kapacitetsopbygning af døveforbundet

Mali

Indsatsområde fra 2016

- Træning af 11 bestyrelsesmedlemmer
- Styrkelse af døve kvinders rolle i Association Malienne pour les Sourds
- Kapacitetsopbygning af døveforbundet

Uganda

Afsluttet indsatsområde 1992-2006

- Ugandisk tegnsprog blev et officielt sprog i grundloven i 1995
- Udvikling af en ordbog over ugandisk tegnsprog
- Etablering af en tegnsprogstolke-uddannelse på Kyambogo University, uddannelse af 54 døve tegnsprogsundervisere og 280 tegnsprogstolke
- Styrkelse af Uganda National Association of the Deaf

Etiopien

Indsatsområde 1995-1996

Afbrudt samarbejde på grund af uro og samarbejdsvanskeligheder.

Rwanda

Indsatsområde fra 2017

- Etablering af 2 nye lokalforeninger for døve under Rwanda National Union of the Deaf, flere er på vej
- Udvikling af pensum og undervisningsmateriale til rwandisk tegnsprog. 30 tegnsproglærere er blevet uddannet
- En tegnsprogstolkeuddannelse er ved at blive etableret
- Færdiggørelse af ordbog over rwandisk tegnsprog
- Øget offentlig information på rwandisk tegnsprog, bl.a. produktion af 47 informationsvideoer på tegnsprog under Covid-19

Elfenbenskysten

Indsatsområde fra 2016

- Træning af 13 bestyrelsesmedlemmer
- Styrke samarbejdet mellem Association Nationale des Sourds de Côte d'Ivoire og de mange døveorganisationer i landet
- Kapacitetsopbygning af døveforbundet
- Forberedelse til at etablere en tegnsprogstolkeuddannelse

Ghana

Indsatsområde fra 2007

- Oprettelse af over 125 lokalforeninger under Ghana National Association of the Deaf, som sikrer døves adgang til lokale servicetilbud
- Oprettelse af en tegnsprogstolkeuddannelse på University of Cape Coast, hvor 70 tegnsprogstolke er blevet uddannet
- Kommunal iværksætterstøtte til over 12.000 døve ghanesere
- Uddannelse af 154 døvelærere
- Døve har fået ret til at få et kørekort

Zambia

Afsluttet indsatsområde 1997-2000

- Undervisningen af tegnsprogstolke i Zambia blev forbedret
- Uddannelse af 4 døve tegnsproglærere
- Uddannelse af 4 hørende tolkelærere

Tanzania

Afsluttet indsatsområde 1997-2000

- Undervisningen af tegnsprogstolke i Tanzania blev forbedret
- Uddannelse af 4 døve tegnsproglærere
- Uddannelse af 4 hørende tolkelærere

Madagaskar

Afsluttet indsatsområde 1988-89

- Uddannelse af 12 døvelærere
- Udvikling af undervisningsmateriale på malagassisk til døveskolen
- Lederuddannelse til 2 døve

Filippinerne

Afsluttet indsatsområde 2006-2007

- Uddannelse af 20 døve ledere
- Styrkelse af Philippines Federation of the Deaf
- Såede frøet til, at filippinsk tegnsprog blev anerkendt i 2018

Guatemala

Indsatsområde fra 2022

- Etablering af et nationalt døveforbund og styrkelse af de lokale foreninger.
- Bedre uddannelsesmuligheder gennem uddannelse af flere døvelærere og tolke
- Styrke guatemalansk tegnsprog som et selvstændigt sprog
- Forbedre adgangen til tegnsprogstolkning

Hvilke spørgsmål har tolke til dansk tegnsprog?

Janne Boye Niemelä, Afdeling for Dansk Tegnsprog, var inviteret til at holde et oplæg om afdelingens arbejde i forbindelse med Foreningen af Tegnsprogstolkes generalforsamling i 2024. Forinden blev foreningens medlemmer opfordret til at indsende spørgsmål som de havde til dansk tegnsprog (herefter DTS). I denne klumme vil vi præsentere nogle af de spørgsmål der opstod og de tilhørende svar.

Tekst & foto: Elisabeth Holm Hansen & Janne Boye Niemelä, Afdeling for dansk tegnsprog

Hvordan bliver et tegn til et tegn i DTS?

Nye tegn opstår i DTS når man har behov for at tale om noget nyt. Sådan er det på alle sprog. Nogle tegn er måske kun kortvarigt i sproget, mens andre er langtidsholdbare og bliver i sproget. Man kan typisk skelne mellem fire forskellige måder et tegn kan blive til: 1) indlån fra andre tegnsprog (fx DEAFHOOD fra britisk tegnsprog), 2) indlån fra dansk lydssprog (fx ER og AT), 3) naturligt opståede (fx DÅRLIG-KVALITET) og 4) blanding af tegn (fx BRUNCH).

Findes der et 'rigtigt' tegnsprog?

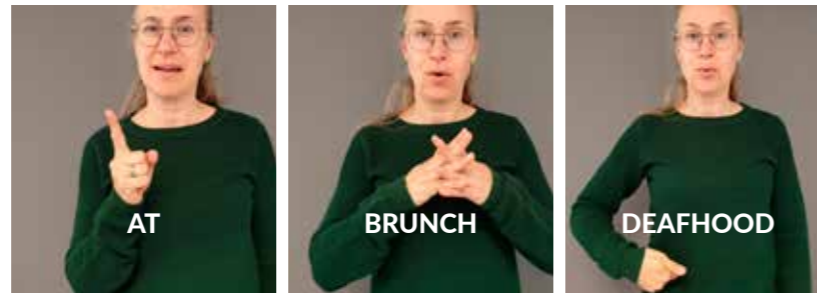
Sproget følger brugerne, ikke omvendt. Da DTS udvikler sig over tid, som alle andre sprog, er det vanskeligt at tale om 'rigtigt' tegnsprog. Mange tegnsprogtalere låner fx fra dansk lydssprog. Det kan ikke undgås når man er i daglig kontakt med et majoritetssprog. Selvom sproget udvikler sig, er det vigtigt at respektere dets historie. Det handler om at finde en balance mellem at omfavne forandringer og bevare de traditioner og rødder der har formet sproget gennem tiden.

Hvad er tolkenes plads i forhold til at udvikle DTS?

Selvom tolkene ikke direkte udvikler DTS, påvirker de indirekte sprogudviklingen gennem deres tolkning. Tolkene har også en rolle som læringskilder for unge der lærer DTS senere i livet, især på uddannelserne.

Bliver internationale tegn en større og større del af DTS?

Vi ser flere og flere tegn blive integreret i det danske tegnsprog. Det tyder på en bevægelse mod en mere globaliseret tilgang til tegnsprog, hvor tegn fra forskellige lande og kulturer integreres i det danske tegnsprog.

Hvordan kommer de nyeste tegn ud til tolkene?

Det gør de blandt andet når tolke deltager og engagerer sig i aktiviteter, arrangementer eller fællesskaber inden for døvesamfundet hvor sproget tales. Derudover er tv-programmer på dansk tegnsprog også en god kilde til de tegn der anvendes i dansk tegnsprog, herunder nye tegn der opstår.

Hvordan er man en god sprogbruger?

At være en god sprogbruger i DTS indebærer ikke kun at mestre de grammatiske regler og tegnene, men også at have en dyb forståelse af tegnsprogtaleres kultur og sociale normer. Det indebærer respekt for diversitet indenfor sprogsamfundet.

Hvem er eksperterne på området?

Det afhænger af hvilket spørgsmål man ønsker svar på. Ekspert på området for DTS kan inkludere tegnsprogtalere, forskere, lingvister, undervisere og praktiserende tolke. Ved sprogteoretiske spørgsmål vil det typisk være forskere og lingvister med særlig viden om tegnsprog. Ved mere almene spørgsmål om sprogbrug vil det være naturligt at spørge døve tegnsprogtalere.

Dette var et lille udpluk af spørgsmål som tolkene stillede. Hvis du ønsker et mere uddybende svar på et eller flere spørgsmål, er du velkommen til at henvende dig til os i svartjenesten.

Dansk
Sprognævn

Du kan kontakte os på:

Skype:
dansktegnspg.dsn

Telefon/Whatsapp:
33 74 74 15

Mail/videomail:
dansktegnspg@dsn.dk

Malthe Qvortrup skriver historie i døvesporten:

Første døve herrespiller til at skrive kontrakt med et ligahold

Tekst: Ditte Folden Vind

Foto: DDI, Jens Luckenbach og Jan Berner Rømer

På et år er håndboldspiller Malthe Qvortrup gået fra at være et ubeskrevet blad i døvesporten til at spille sit første VM for døve, blive udnævnt til All Star-holdet og blive den første døve herrehåndboldspiller til at skrive en ligakontrakt. For ham er det kun starten på en lang række af drømme, og bl.a. døvelandsholdet har været med til at give ham mod til at følge dem.

Tekst: Ditte Folden Vind
Foto: DDI, Jens Luckenbach og Jan Berner Rømer

De fleste mennesker i døvesporten kender efterhånden hans navn nu. Malthe Qvortrup, der hørte om døvelandsholdet gennem et opslag på Facebook og sidenhen debuterede ved VM i håndbold i 2023. Her bragede han ind på scenen med sit hårde skud og hurtige fødder, men han fandt også tryk i fællesskabet med andre døve. Nu skriver han historie ved at være den første herrespiller til at skrive kontrakt med et hold i Danmarks bedste række. Fremtiden ser lys ud for den smilende dreng fra Slagelse, som altid har vidst, at han var anderledes. Med støtte fra sine forældre og venner fandt han modet til at vise sig frem med sit CI og afprøve sporten.

I april 2024 er Malthe blevet en del større, end da vi sidst så ham i aktion for døvelandsholdet for ca. 9 måneder siden. Han har taget kilo på, og det er tydeligt, at han er ved at tilpasse sig en tilværelse som håndboldspiller i landets bedste række, hvor der er højere krav til fysikken. "Efter jeg har skrevet under på kontrakten, og det er blevet offentliggjort, har jeg trænet med ligaen stort set hver uge og nogle gange flere gange om ugen." Han har det godt i sin klub TMS Ringsted, som vil give ham spilletid på deres 2. hold i 2. division, inden han kan tage skridtet videre til ligaen, og Malthe har en klar plan for fremtiden. "Ét skridt ad gangen," siger han til mig, som var han en ældre mand, der gav råd til sine børnebørn. Men Malthe er bare

” Min største drøm er at komme til bundesligaen. Det er jo det største, men så er der andre små milepæle bl.a. vil jeg gerne være en profil i 2. division, dernæst 1. division og så måske ligaen.

20 år, og han starter sin seniorkarriere efter sommer med et stærkt mod og fornuft i sig. Med en bror, der tidligere har været på ligakontrakt ved han, at tingene ikke kommer let, men drømmene er stadigvæk store. "Min største drøm er at komme til bundesligaen. Det er jo det største, men så er der andre små milepæle bl.a. vil jeg gerne være en profil i 2. division, dernæst 1. division og så måske ligaen."

mentale spil, som han kunne bruge hjemme i klubben: "Jeg har lært, at man ikke skal være bange for at gå på mål, for alle laver fejl. Det er en vigtig ting i sporten."

” Hvis man kommer ind i det fællesskab, så kan man være helt tryk.”

Udover det mentale, så har hans succes på landsholdet også givet ham nogle lederegenskaber, der er guld værd for ethvert håndboldhold. Han vil tage ansvar og gå forrest for sit hold, hvilket han har gjort derhjemme i klubben på sit U19 hold: "Hvis nogen hænger med hovedet eller bliver skubbet ekstra til, så hjælper jeg til og støtter mine holdkammerater."

Døvelandsholdet bidrager til udvikling
Vi skruer tiden tilbage til VM i håndbold i 2023, hvor Malthe var debutant og kun lige blevet introduceret til døvelandsholdet. Her lå han i flere runder øverst på top-scorerlisten, og mange af de deltagende lande havde svært ved at dække op for den unge dansker. Han ender med at få en fornem plads på All Star-holdet. Det var også her ved VM, at han for alvor blev en del af fællesskabet i døvesporten, som har bidraget til personlig udvikling hos den unge landsholdsspiller. "Det var sjovt at blive en del af døvelandsholdet og deltage ved VM i 2023. Jeg var lidt nervøs i starten, men det er nogle gode gutter. Hvis man kommer ind i det fællesskab, så kan man være helt tryk." Netop denne tryk blandet med sit talent har også givet Malthe mulighed for at udvikle sit

Et fællesskab, man ikke bliver træt af
Han havde forventet, at han efter en hel turnering, hvor spillerne bor på værelse sammen og har en hverdag blandt de andre lande, ville blive træt af de samme mennesker. Han blev positivt overrasket over, at det ikke var tilfældet. "Jeg troede,

en stor betydning for den udvikling, han har gennemgået. Den karismatiske træner formår at tale til de unge på døvelandsholdet i øjenhøjde med en blanding af humor og kontante beskeder. "Kim han skal nok fortælle, når man har gjort noget forkert, men han finder en balance mellem

at være sjov og hård. Han stikker til os i sjov, og vi stikker også til ham. Han bidrager med noget specielt til døvelandsholdet." Lederskikkelser i døvesporten er også en vigtig faktor for alle holde på de unge, som ikke har haft erfaring med døvesporten før.

” Jeg troede, jeg ville blive træt af gutterne, det kan jeg lige så godt være ærlig og sige. Det gjorde jeg heldigvis ikke.

jeg ville blive træt af gutterne, det kan jeg lige så godt være ærlig og sige. Det gjorde jeg heldigvis ikke." Han fortsætter: "Det er et fællesskab, man ikke bliver træt af."

Ved VM i håndbold var der også debut til en anden vigtig figur på døvelandsholdet i håndbold. Assistenttræner Kim Næsby, der til dagligt er træner for U17-drenge i Fredericia er også et nyt ansigt i døvesporten, og til ham tillægger Malthe også

Opbakning fra TMS Ringsted
Da Malthe vender hjem til TMS efter VM, er der nysgerrighed på landsholdsspilleren og hans oplevelser ved et døve-VM. Han mærker, at der er kommet mere opmærksomhed på døvelandsholdet og især på sociale medier, hvor han bliver eksponeret på Instagram. Det giver også en lille "mediebøde" i bødekasen for hver gang, han bliver vist i videoer, hvilket er sjovt for venstrebacken. "Da jeg skulle starte op med ligaen, var der flere, der spurgte, hvordan det gik og hvad der skete og hvordan det hele fungerer på et døvelandshold. De var meget interesseret i at høre, hvordan det var på døvelandsholdet ift. Et hørende." Folk er interesserede og bakker op om hans deltagelse på et døvelandshold, hvilket er med til at starte snakken om høretabet og døvelandsholdene.

” De vil ikke lukke muligheden for mig overhovedet. De synes også, det er et landshold, man skal respektere på lige vilkår med de andre landshold

Det er ikke kun holdkammeraterne, der bakker Malthe op men også TMS, så længe det ikke går udover kampene i klubben: "De synes, jeg skal "go for it". Han fortsætter: "De vil ikke lukke muligheden for mig overhovedet. De synes også, det er et landshold, man skal respektere på lige vilkår med de andre landshold."

Jeg har altid kaldt mig døv
Malthe har altid fået meget støtte og hans forældre har været en stor del af hans udvikling i sporten, da de altid har opmuntret ham til at have mod. "Jeg har fået en masse støtte fra mine forældre til at forfølge min drøm. Da jeg var mindre, ca. 10-11 år, havde jeg snakke med mine forældre bl.a. om skolen, hvor de også gjorde det klart for mig, at det er lidt sværere for mig, som har nedsat hørelse." Opbakningen og samtalerne med sine forældre har gjort, at han fra en tidlig alder

vidste, at han var anderledes, og det er derfor heller ikke noget, han føler sig skræmt væk af. Han har et høretab og et CI, hvilket han ikke er bange for at sige højt: "Jeg har sagt helt fra starten, at jeg er døv. Jeg er født døv, jeg har altid været døv, og det kommer jeg altid til at være." For ham og mange af hans holdkammerater på døvelandsholdet er det ikke en hindring for at dyrke sport, men for langt de fleste har det ikke altid følt sådan, og det resonerer hos Malthe. Når han skriver historie som Danmarks første døve herrespiller på ligakontrakt, vil han gerne give andre unge modet, som han selv har fået hjemmefra: "Jeg håber, det kan give noget inspiration til andre som mig, der ikke rigtigt tør komme ud i sporten. Som er bange for ikke at blive accepteret, fordi de har et høretab."

” Jeg håber, det kan give noget inspiration til andre som mig, der ikke rigtigt tør komme ud i sporten. Som er bange for ikke at blive accepteret, fordi de har et høretab.

Den store opmærksomhed på ham i klubben og på døvelandsholdet skal han

nok vænne sig til, for der er kun én vej for det unge talent, og det er fremad, hvis han fortsætter i samme bane: "Jeg har aldrig prøvet, at der var nogle, som ville have et billede og en autograf af mig – det var virkelig sjovt."

Tegnsprogspakken giver familier med døve børn et informeret sprogvalg

Dansk tegnsprog bliver af forskellige årsager et stadig sjældnere tilbud til døve børn og unge i dag. Desværre ved mange ikke, at det kan have konsekvenser i form af LDS (Language Deprivation Syndrome, red.), fordi børnene alt for ofte ender med ikke at have et fuldstændigt sprog som voksen. Danske Døves Landsforbund (DDL) igangsatte af den grund i januar 2023 projektet "Tegnsprogspakken", der skal forebygge videnstab omkring, hvad dansk tegnsprog faktisk kan som sprog og som forebyggende indsats. Nu er vi kommet halvvejs igennem projektet, og projektleder Outi Toura-Jensen deler her sine tanker om forløbet frem til nu.

Tekst: Outi Toura-Jensen

Fotos: Danske Døves Landsforbund

Puslespillet tager sin begyndelse

Da jeg blev ansat hos Danske Døves Landsforbund (DDL), stod jeg ved et tomt skrivebord, der som et blankt lærred ventede på at blive fyldt ud. Jeg lagde ud med at invitere til møder med forskellige aktører og fagprofessionelle indenfor høreområdet og besøgte ligeledes de tre tilbageværende døveskoler i henholdsvis Aalborg, Fredericia og København. Jeg talte også med forældre til døve børn og gravede mig igennem bunkevis af dokumenter og forskningsartikler om sprogudvikling fra både Danmark og udlandet. Langsomt begyndte et mønster at træde frem:

Børne- og ungeområdet indenfor den højt specialiserede indsats er blevet kraftigt fragmenteret siden kommunalreformen i 2007. Reformen førte nemlig til nedlæggelsen af amterne, hvilket igen førte til et massivt videnstab om netop dansk tegnsprog som indsatsområde. Parallelt med dette skete der også en accelereret udvikling indenfor høreteknologien. CI (cochleaimplantater) vandt frem og blev hurtigt "den mest anvendte behandlingsmetode for døvhed". Det var forbløffende at se, hvor hurtigt og omfattende den højt specialiserede viden

Tegnsprogspakkens sigte er at indsamle viden om tegnsproglige børns sproglige udvikling. Projektet skal indeholde viden om de fordele, der ligger i at investere i at lære dansk tegnsprog som sprog, hvordan man kan komme godt i gang med tegnsprog, og hvordan fagprofessionelle kan samarbejde med forældre om at komme i gang med en god tegnsproglig stimulering af deres børn.

Forældrene er nemlig de allervigtigste aktører i barnets sprogudvikling. Grunden hertil er, at sprogtilegnelsens fundament allerede støbes i den tidlige barndom. Faktisk begynder børn allerede at lære sprog, fra de bliver født, og ingen tilbringer lige så meget tid med barnet i den tidlige barndom som forældrene. Og lige akkurat det gør, at forældre til døve børn lige fra begyndelsen bærer et ekstra stort ansvar for at skabe et gunstigt sprogmiljø, hvor deres børn også får adgang til dansk tegnsprog.

Men hvad er et godt sprogmiljø, og hvilken betydning har det for et døvt tegnsprogtalende barn? Netop de spørgsmål vil dette projekt hjælpe med at besvare. Tegnsprogspakken kommer til at rumme en bred vifte af konkret viden og strategier, som alle forældre kan bruge til at skabe tegnsprogmiljøer til deres børn, ligesom projektet også vil indeholde viden målrettet fagprofessionelle, omhandlende de gavnlige effekter dansk tegnsprog har.

indenfor høre- og tegnsprogsområdet blev afspecialiseret efter mange års majsommelig opbygning af erfaringer og kompetencer. Så let som ingenting blev mange års arbejde spredt for alle vinde – og en stor del af det gik også tabt.

Kortlægningen, som min interessepolitiske kollega Henriette og jeg lavede sammen, vidnede også om en alarmerende mangel på monitorering af døve børn og unge, der enkeltintegreres og derfor står udenfor tegnsprogmiljøerne. Sidste år anerkendte Socialstyrelsen heldigvis, at der vitterlig er mangel på en tidlig og virksom sprogsindsats for døve børn – navnlig nu, hvor dansk tegnsprog automatisk bliver udelukket som et sprogvalg til de børn, der bliver CI-opereret. Socialstyrelsen er også blevet gjort opmærksom på, at der mangler evidensbaseret dansk forskning, der sammenligner sprogudviklingen hos de børn, der udelukkende taler dansk, med de børn, der vokser op tosprogede med både dansk og dansk tegnsprog.

Faglige forelæsninger og personlige beretninger skaber fornyet interesse for området

En forelæsningsserie giver adgang til evidensbaseret viden om området med særlig fokus på sprogets afgørende betydning for barnets psykosociale udvikling.

Og netop på det område sakker mange døve børn bagud – blandt andet fordi de ikke får adgang til dansk tegnsprog.

For at adressere udfordringerne startede projektet en virtuel forelæsningsserie på Zoom, der skulle dække emner som for eksempel sprogindlæring, læse- og skrivefærdigheder hos døve børn, og relevante forskningsbegreber, som for eksempel sproglig deprivation syndrom (LDS). Der er indtil nu afholdt tre oplæg, og planen

er at gennemføre yderligere fire til seks oplæg indenfor det næste års tid. Formålet med forelæsningsserien er at sikre, at eksisterende viden på området bliver mere nuanceret, og at udfordre metoder på området med nye perspektiver.

Til efteråret vil der være forelæsninger om børns mentaliseringsevne – det vil sige deres evne til at sætte sig i andres sted – samt mental robusthed blandt døve børn og voksne og døve børns brug

af camouflagestrategier i deres samspil med jævnaldrende hørende.

Forelæsningsserien er indtil nu blevet set af over 300 deltagere. Mange af dem er fagprofessionelle, der arbejder indenfor børnehøreområdet. Det vidner om, at det er en yderst relevant og aktuell problemstilling, projektet arbejder med.

Ved siden af forelæsningsserien er der også blevet oprettet instagramprofilen "Tegnsprogspakken", hvor forældre til døve børn og unge og unge døve med CI deler deres personlige beretninger. Her kan man blandt andet opleve forældre, der først fravalgte dansk tegnsprog, fortælle om, hvordan de senere erkendte tegnsprogets værdi for barnets og familiens trivsel. Unge døve deler her også deres oplevelser om det at vokse op enkelt-integreret med CI og uden tegnsprog, og hvordan det har udløst en manglende forståelse for deres egen identitet - simpelthen fordi der ikke var

andre ligesindede, de kunne spejle sig i.

Mens forelæsningsserien og instagramprofilen sørger for en lind strøm af både faglige input og personlige beretninger, der kan få andre til at fatte interesse for emnet og måske identificere sig med fortællerne, er noget andet også ved at ske:

For al den viden, som Tegnsprogspakken allerede har indsamlet og forsat indsamler i løbet af projektperioden, skal være tilgængelig for alle nu og i fremtiden. Derfor er vi også ved at få opbygget en hjemmeside til formålet. Hjemmesiden vil fungere som en vidensbank for både fagprofessionelle, pårørende til døve og tegnsprogstalende børn og unge. En referencegruppe på 11 forældre bidrager med deres oplevelser og indsigter,

hvilket sikrer, at hjemmesiden bliver et nyttigt redskab for både pårørende og fagfolk. Formålet er at nuancere den eksisterende viden om dansk tegnsprog som sprogvalg og give en helhedsorienteret tilgang til dem, der søger information om, hvordan og hvorfor dansk tegnsprog forsat er vigtigt. For selv om døve børn lærer at høre og tale, er de stadig døve og vil med overvejende sandsynlighed få brug for at adressere og forstå, hvad det vil sige at være døv.

Netværk familier imellem er nøglen til et styrket sammenhold

Projektets output er ikke kun digitale. Fysiske netværksmøder for familier med døve børn er også en afgørende brik i projektets puslespil. For det er dem og deres oplevelser og erfaringer, projektets materiale bygger på. Netværksweekenderne er en form for helle for familierne, der her kan møde og sparre med ligesindede - og de døve børn, der deltager, får også mulighed for at spejle sig i andre jævnaldrende døve børn, der også taler dansk tegnsprog. Til weekenderne er der både forældrerettede oplæg og børnevenlige aktiviteter på dansk tegnsprog med unge børnepassere, der selv er døve og taler tegnsprog.

Igennem projektperioden har der været afholdt to netværksarrangementer henholdsvis på Castberggård Højskole i Urlev og ved Musholm Sport- og Konferencenter i Korsør. Der har været i alt 86 tilmeldinger bestående af døve børn, søskende og forældre fra hele landet. Næste gang er til november på Castberggård i Urlev, hvor temaet bliver døve børns sproglige, sociale og kognitive udvikling, som den eminente franske psykolog Aurélien Mancino vil dykke ned i sammen med deltagerne.

Tegnsprogsvener - fordi familier har brug for voksne døve rollemodeller til at lære om døve og dansk tegnsprog

Derudover er der søgt projektmidler til et spændende projektinitiativ: "Tegnsprogsvener", som er en udvidelse af "Tegnsprogspakken". Projektet sigter mod at uddanne døve voksne til at være tegnsprogsmentorer for familier med døve børn. Behovet skyldes, at det i dag er blevet langt sværere for familierne at få bevilget tegnsprogskurser og anden støtte på dansk tegnsprog. Samtidig er der færre døve rollemodeller, der har dansk tegnsprog som deres første- eller andetsprog. Ved at uddanne døve tegnsprogsvener vil vi styrke familiernes mulighed for at lære dansk tegnsprog og forbedre døve børns identitetsforståelse gennem mødet med voksne døve, som de kan spejle sig i.

Ambitioner og drømme

Som projektleder har jeg også en personlig drøm og ambition om, at både Sundhedsstyrelsens og Socialstyrelsens retningslinjer for rehabiliteringen af børn med høretab bliver revideret i en sådan grad, at dansk tegnsprog får den anerkendelse, sproget fortjener. For det er kun sådan, at vi kan sikre, at alle døve børn får et sprogligt sikkerhedsnet, der gør, at de ikke falder igennem, når de oplever, at høreteknologien ikke rækker. Gennem projektet og kortlægningen har jeg set, at der er børn, der falder mellem to stole uden nogen til at gribe dem eller til at sikre, at de børn får de samme muligheder som alle andre

for at være med i fællesskabet på deres egne præmisser.

De falder igennem, og vi ved endnu ikke, hvor de kommer til at lande. Det er min overbevisning, at jo flere sproglige ressourcer, der er til rådighed for døve børn, desto større chancer har de for at blive mentalt klædt på til at kunne klare

sig godt i fremtiden og kræve deres ret til at være med i fællesskabet på lige fod med alle andre. De kan derved selv vurdere, hvordan de ønsker at kommunikere i specifikke sammenhænge - om det er på dansk, dansk tegnsprog eller på begge sprog.

Derfor er det også min ambition, at dette projekt får etableret et varigt og godt samarbejde og dialog med de forskellige aktører på området, sådan at vi fortsat arbejder sammen for at skabe de bedste sproglige betingelser, som er med til at sikre døve børns tarv.

Rom blev ikke bygget på en dag, men den blev bygget over tid.

Esbjerg Døveforening: Portræt af en familieforening

Med sine 120 år på bagen er Esbjerg Døveforening en af Danmarks ældste døveforeninger. Esbjerg Døveforening blev faktisk grundlagt næsten samtidig med at Esbjerg blev bygget, for Esbjerg er paradoksalt nok en af Danmarks nyere byer: Efter tabet af Sønderjylland i 1864-krigen, var behovet for en vestjysk havn påtrængende, så i 1868 grundlagde man Esbjerg på en mark. I dag er Esbjerg Danmarks femtestørste by - og rig på døvehistorie.

Tekst: Cathrine Mejdal & Brit Holm Andersen
Fotos: Esbjerg Døveforening

Vi er en familieforening

Beskriv med jeres egne ord, hvem Esbjerg Døveforening er?

Karsten, Rikke og Marianne, der sidder i Esbjerg Døveforenings bestyrelse, kigger på hinanden og funderer lidt over spørgsmålet. De sidder tæt sammen ved et lille bord hjemme hos Marianne og Karsten, da interviewet foregår over Zoom.

"Jamen, det er da et godt spørgsmål,"

lægger Karsten ud med at sige, og Marianne og Rikke smiler. Karsten fortsætter:

"Vi er en lille forening, som, ja..." Her tøver han lidt, som om han leder efter de rette ord.

"... som har fokus på det sociale og tegnsprogsfællesskabet, vil jeg nok sige," supplerer Marianne. Karsten ser på hende og nikker bekræftende:

"Ja, lige præcis, det sociale fællesskab."

"Når en hørende stiller mig spørgsmålet, plejer jeg at svare, at vi er en lille forening, som tilbyder et kommunikativt fællesskab for dem, der er døve, bruger CI eller er hørehæmmede. Det er vigtigt, synes jeg, at vi er åbne overfor dem, der ikke er flasket op med dansk tegnsprog. Dem er der jo mange af i dag, så vi skal kunne være sammen om det, vi har til fælles, nemlig vores døvhed," forklarer Rikke reflekterende og tilføjer:

"De skal også føle, at de er velkommen her, at det også er deres fællesskab. De skal også kunne se, at der er muligheder ved at være med her i foreningen. Det er her, og at vi får dækket vores sociale behov for at være sammen, tale sammen - på vores egne præmisser."

Esbjerg Døveforening

Stiftet den 20. marts 1904

38 medlemmer

Bestyrelsen består af fire medlemmer: Formanden Karsten Kristensen, kassereren Rikke Hedegaard, bestyrelsesmedlemmet Marianne Lykke og suppleanten Jesper Benner.

"Ja, lige netop," svarer Marianne og Karsten i kor.

Oplever I, at unge med CI kommer i foreningen?

"Ja, det gør vi faktisk. Der er to unge, som har meldt sig ind i foreningen, så der er sket noget her, synes vi," siger Rikke og ser på Karsten og Marianne, inden hun fortsætter:

"Vi har også en gruppe medlemmer, døve forældre med CI-børn, som nu er blevet unge, og de kan godt lide at være i foreningen, fornemmer jeg, og det er også vores håb, at det unikke fællesskab vi har her i foreningen, kan noget, som de får

Bestyrelsen

gavn af. Så på den måde tror jeg faktisk på, at der kommer flere nye medlemmer til."

Rikke fortæller også, at Esbjerg Døveforening har seks CODA-børn (hørende børn af døve voksne, red.), som også kommer i foreningen:

"Det hænger sammen med vores syn på medlemmerne som en familie. For så er medlemmernes børn også del af den familie. Mange medlemmer tager deres børn med herind, når vi arrangerer noget. Det styrker jo deres relation til foreningen og de andre medlemmer. Det er også vores fornemmelse, at de selv synes det," siger Rikke og Karsten tilføjer:

"Det, som jeg synes, vi her i Esbjerg Døveforening især er god til, er at give plads til alle. Det er vores ambition, at være en rummelig forening. Vi gør en dyd ud af at være en forening, hvor alle kan føle sig velkommen - uanset alder, etnicitet og baggrund."

"Vores forening er som en lille familie, hvis man kan sige det sådan," siger Marianne og Rikke nikker og uddyber med stor entusiasme:

"Vi er nok mere som en familie end en egentlig forening. Vi er en familieforening, faktisk. Alle som kommer her, de tænker det samme, tror jeg, at det fællesskab, vi

har her i foreningen, føles familiært. Og ja, det handler nok især om, at vi er så lille en forening," smiler hun.

Der er noget trygt ved at være en lille forening

"Vi står sammen i tykt og tyndt. Det er min fornemmelse, at mange af dem, som kommer her, føler sig trygge. De finder tryghed i det, at vi ikke er så stor en forening, for at være medlem af en stor forening med mange døve kan måske føles overvældende for dem," forklarer Marianne.

Esbjerg Døveforening havde et sommerhus på Fanø, som blev solgt for otte år. Salget har givet foreningen et pænt overskud, som de bruger på medlemmerne:

"Vi sørger for at holde vores aktiviteter og arrangementer så billige som muligt - det er dét, vi kan forkæle vores medlemmer med. Aktiviteter er ofte gratis, så det er da god reklame; Når man melder sig ind her, er der garant for billige og gode aktiviteter," siger de alle grinende.

Rikke tænker lidt og siger så:

"Kender I den tradition, herboende færing har? De sørger ofte for at mødes for at styrke båndet til deres egen kultur, historie, sprog og hjemland. På den måde er de sammen om noget. Sådan er det også med Esbjerg Døveforening - bare i en meget mindre skala. Her mødes døve

for at være sammen om vores historie, sprog og kultur."

Vi har en forpligtelse over for hinanden

Hvad er Esbjerg Døveforenings vigtigste formål?

Karsten tager en tænkepause og svarer:

"At mødes i et trygt forum og at være sammen på vores egne præmisser - tale sammen på dansk tegnsprog, at kunne styrke vores relation til hinanden gennem aktiviteter, som vi er fælles om."

Rikke tilføjer:

"Jeg ved ikke, hvordan man bedst formulerer det, men på en måde er det jo en slags forpligtelse, vi har - især overfor de mere udsatte døve i vores lokale døve-samfund. Mange af os har i dag vores eget netværk og sørger for at være sammen udenfor foreningerne, men vi må ikke glemme, at der også er mange, som ikke har de samme ressourcer eller muligheder. De kan ikke blive orienteret om dagligdags ting eller følge med i, hvad der sker i verden og omkring dem på almindelig vis, så det er i foreningerne, de får den viden og får spurgt ind til de ting, de måske mangler at kunne få svar på andre steder. Det er også her, de kan socialisere på deres egne præmisser."

Marianne og Karsten nikker bekræftende. Det er også medlemmernes forening

Hyggeaften

Foreningen fejrede tidligere i år sin 120 års jubilæum

En festlig aften i foreningen

I Esbjerg Døveforening arrangeres der aktiviteter for medlemmerne en gang om måneden, men derudover er der også spontane sammenkomster:

"Vi synes, at vores medlemmer er gode til også at lave spontane events, som de skriver ud om i vores facebookgruppe, hvor alle kan lave opslag. For eksempel var der en forleden, der gerne ville ud og høre lidt musik og skrev det så ud til alle i vores gruppe. Der var flere, der endte med at tage ud sammen. Sådan noget er der altid plads til her, og det er vigtigt, synes jeg," siger Karsten.

I modsætning til tidligere, hvor foreningen dannede rammerne om arrangementer og events, er I i dag mere interesseret i at mødes mere spontant. Det lyder som om, det er noget, I har favnet – at være sammen i nye omgivelser?

"Ja, det tror jeg faktisk er rigtigt – det spontane fylder mere og mere: Pop-up events er nemmere at forholde sig til og kræver mindre planlægning," siger Rikke, og uddyber:

"Vi har faktisk lige nu et forsøgsprojekt kørende, hvor vi lader medlemmerne om at arrangere noget to og to sammen, så vi alle kan skiftes til at have ansvaret for at skabe noget i foreningen. Det projekt starter til august og løber i et halvt år. På den måde inddrager vi jo medlemmerne i planlægningsforløbet, og de får hver især mulighed for at arrangere noget, de tænker vil være interessant for andre medlemmer

at opleve. De kan tage ejerskab og være med til at forme den profil, de synes, Esbjerg Døveforening skal have."

"Vi prøver at forny os og tænke anderledes. Det er hvad vi gør nu" siger Marianne.

Karsten siger ligefremt:

"Vi i bestyrelsen er også kørt lidt træet i det med at skulle finde på noget og have ansvaret for, at noget lykkes. Når der så ikke kommer nogen, føler vi ofte, at det er skønne spildte kræfter. Så det forsøg, vi er ved at starte op, ser vi som en god måde at eksperimentere med formen på. Det er trods alt også medlemmernes forening og det er dem, foreningen er til for."

"For os er det vigtigt, at vi tænker alle ind i aktiviteterne. Med knap 38 medlemmer er vi ikke mange, og det er derfor ekstra vigtigt at inkludere så mange som muligt. Derfor laver vi også meningsmålinger på Facebook, inden vi lægger os fast på en dato for en aktivitet. Det handler ikke så meget om antallet af deltagere til det enkelte arrangement, men om at kunne skabe sammenhold," siger Rikke fast.

Hvad er jeres vision for Esbjerg Døveforening?

Rikke, Karsten og Marianne kigger på hinanden.

"Det er jo et stort spørgsmål!" udbryder Rikke smilende.

"Vi vil gerne holde fast i vores nuværende form som en medlemsforening, så alle stadig kan føle, at Esbjerg er deres tilholdssted, deres helle. Vi ser, at flere medlemmer er bekymrede for alle de forandringer, som sker for tiden, og som faktisk er gået ud over lokalsamfundet. Så foreningen er deres helle mod de forandringer. Her kan de kan finde ly for stormen. Det er et behov, vi lytter til," siger Karsten.

"Vi hjælper hinanden med både stort og småt – som for eksempel vidensdeling, som vi var inde på tidligere, men det kan også være IT-problemer eller andet, som man har brug for lidt assistance til. Det er også en del af vores funktion. Ligesom vi også sørger for at fastholde foreningens traditioner, som for eksempel vores juletræsfest, der altid finder sted efter julegudstjenesten. Her deltager der faktisk flere fra lokalområdet. De synes, det er så hyggeligt," siger Rikke.

Hvordan ser fremtiden ud for jer – og for Esbjerg Døveforening? Hvad drømmer I om for foreningen?

"At der kommer flere døve tegnsprogsbrugere til, så foreningen bliver stærkere," siger Karsten og uddyber:

"For mig er det især vigtigt, at de nye generationer – dem, der er vokset op med CI og uden tegnsprog – får lov til at lære tegnsprog. På den måde kan de møde andre døve i deres hverdag, for eksempel gennem en forening som vores. Så kan de spejle sig i hinanden – og være med til at styrke foreningerne. Foreningerne er jo også et muligt sted for dem at finde fællesskab i det at være døv."

Er der noget, I gerne vil dele med læserne af Døvebladet inden vi runder af?

Karsten svarer spontant:

"Vi har Danmarks bedste døveforening!" Alle griner, og Rikke runder af med at sige:

"I hvert fald den mest familiære døveforening i landet."

BESØGSVENNER

Vil du være besøgsven?
Vil du have en besøgsven?

Kontakt ddl@ddl.dk

Ret til tegnsprog
- hele livet

DANMARKS
NATIONALBANK

Nuværende
1000-kroneseddel
2009

Seddelserien
1952

Seddelserien
1944

Har du pengesedler, der bliver *ugyldige?*

Seddelserien
1972

Seddelserien
1997

Alle pengesedler fra ældre seddelserier bliver ugyldige efter 31. maj 2025.
Det samme bliver den nuværende 1000-kroneseddel.

De nuværende 50-, 100-, 200- og 500-kronesedler vil fortsat være gyldige.

Se alle sedlerne på nationalbanken.dk/fremtidenskontanter

